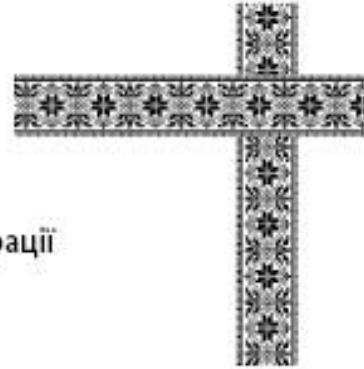
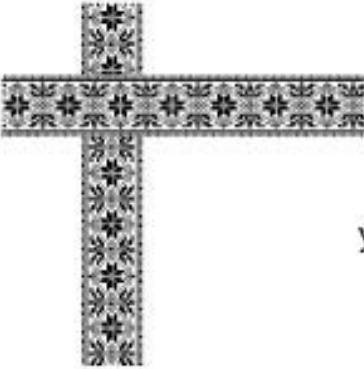

МАНДРУСМО ЗАПОРІЗЬКИМИ ПРОСТОРАМИ

ПУТІВНИК-ДОВІДНИК

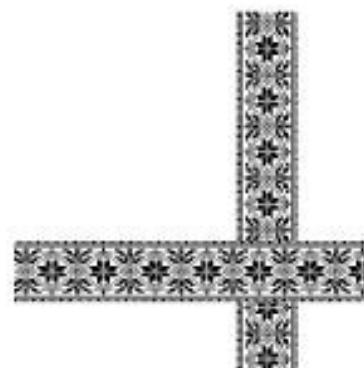
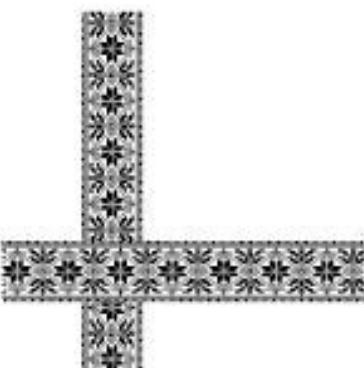
Управління культури і туризму Запорізької обласної державної адміністрації
Запорізький обласний туристично-інформаційний центр

Мандрюємо запорізькими просторами

путівник-довідник

Запоріжжя
2008

УДК 908(477.64)(036)
ББК 26.890(4)Укр-43ап
М 23

М 23   Мандрюємо запорізькими просторами: Путівник-довідник. – Запоріжжя: ПП «АА Тандем», 2008. – 64с., мапи-схеми.
В книзі подані карти-схеми та докладний перелік туристичних об'єктів та подій, цікавих для туристів, по всіх районах та містах
Запорізької області.
Книга розрахована на широке коло читачів, туристів, всіх, хто любить та бажає мандрувати нашим мальовничим краєм...

УДК 908(477.64)(036)
ББК 26.890(4)Укр-43ап

Редакційна колегія:
Анатолій Бойко – науковий консультант;
Лариса Сізінцова – автор ідеї;
упорядники:
Сергій Білівненко,
Людмила Бращило,
Віктор Текуч,
Ірина Кривко

Висловлюємо подяку Державному управлінню охорони навколошнього природного середовища в Запорізькій області за надані матеріали про природні ресурси Запорізького краю.

ISBN 978-966-488-029-6

© Обласний туристично-інформаційний центр, 2008
© ПП «АА Тандем», макет, 2008

ВСТУП

Основою розвитку туристично-курортної сфери Запорізького краю є потужні історико-культурні та природні ресурси регіону.

На території Запорізької області на державному обліку перебуває 8177 історико-культурних пам'яток, в т. ч. 1690 – історії, 6435 – археології, 32 – монументального мистецтва. До Реєстру пам'яток національного культурного надбання України занесено 3 пам'ятки історії, 8 – археології та 3 заповідники: Національний заповідник "Хортиця", Національний історико-археологічний заповідник "Кам'яна Могила" (м. Мелітополь), Василівський історико-архітектурний музей-заповідник "Садиба Попова". На сьогодні, окрім цих загальновідомих туристичних об'єктів, до відвідування на внутрішніх туристичних маршрутах суб'єктами туристичної діяльності включаються також із загального числа історико-культурних пам'яток найцікавіші та найпривабливіші.

Важливу роль у створенні туристичного іміджу регіону відіграють музеї-заклади. В області діє 22 музеї державного підпорядкування з загальною кількістю близько 330,0 тис. предметів основного фонду та 133 музеї, які працюють на громадських засадах. Музей області мають не лише унікальні колекції, які викликають надзвичайну зацікавленість у відвідувачів, а і працюють сьогодні як науково-дослідні центри з краєзнавчої роботи.

В регіоні в наявності потужні ресурсні можливості щодо відтворення пам'яток культури як українського етносу, так і пам'яток інших націй та народностей, яких налічується більше 130. Позитивні здобутки сучасної етно-національної політики в регіоні дозволяють надати потужний імпульс розвитку такого виду внутрішнього туризму, як етнотуризм.

В області є потенційні можливості для ефективного розвитку подієвого туризму на базі наявної мережі закладів культури, серед яких:

1096 установ та навчальних закладів культури і мистецтва: 413 – клубні установи, 514 – бібліотеки, 49 – заклади кіно, 2 – парки культури і відпочинку, 2 – вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, 67 – початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (49 – музичні школи, 10 – художні школи, 8 – школи мистецтв), 2 – центри дозвілля, 6 – театрально-видовищних установ, 75 відсотків із них працюють у сільській місцевості.

В установах культури клубного типу працює 2848 клубних формувань, які відвідують 41,7 тис. чоловік, в т.ч. 20,0 тис. – діти та підлітки. Бібліотечним обслуговуванням користуються 588, 2 тис. читачів, в т.ч. в 226,2 тис. в сільській місцевості. Бібліотечний фонд складає 10 млн 200 тис. примірників.

В регіоні успішно функціонує така державна установа культури, як Запорізький цирк.

Окрім потужного історико-культурного потенціалу, територія Запорізької області має унікальне поєднання природних умов, ландшафтів і різноманітних рекреаційних ресурсів, що сприяє розвиткові курортно-рекреаційної сфери. У цілому курортні та рекреаційні території складають майже 15 відсотків загальної площини області.

Добре відомий за межами України курортно-рекреаційний ареал узбережжя Азовського моря в межах Запорізької області протяжністю близько 360 км (м. Бердянськ, Бердянський, Приморський, Приазовський та Якимівський райони). Верховною Радою України 11.01.2005 прийнято Закон України „Про оголошення лікувально-оздоровчої місцевості м. Бердянськ Запорізької області курортом державного значення”.

Потужне рекреаційне навантаження несе бази відпочинку в акваторії р. Дніпро (м. Запоріжжя, Запорізький район).

Запорізька область має значні запаси різноманітних природних лікувальних ресурсів, які надають перспективи значного розвитку туристичної та курортно-рекреаційної сфери.

У межах області розвідані та використовуються мінеральні води та лікувальні грязі практично всіх відомих бальнеологічних типів. В оздоровчих і лікувальних цілях широко використовуються озокерит та спелеотерапія.

Наявні туристично-рекреаційні ресурси регіону створюють сприятливі умови для розвитку галузі практично на всій території області.

З огляду на це 20 районів та 5 міст обласного підпорядкування ефективно працюють над реалізацією цільової регіональної Програми розвитку рекреаційно-курортного комплексу та туризму в Запорізькій області до 2010 року з врахуванням своїх регіональних особливостей, поставивши за мету подальший ефективний розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури територій.

Зміст

Вступ	3
Зміст	4
Концепція туристичного зонування Запорізької області	5
Туристичні об'єкти міст та районів Запорізької області.	9
Карти-схеми туристично-рекреаційних ресурсів:	
м. Запоріжжя	10
м. Бердянськ	14
м. Мелітополь	16
м. Енергодар	18
м. Токмак	19
Бердянський район	20
Василівський район	22
Великобілозерський район	24
Веселівський район	25
Вільнянський район	26
Гуляйпільський район	28
Запорізький район	30
Кам'янсько-Дніпровський район	34
Куйбишевський район	36
Мелітопольський район	38
Михайлівський район	40
Новомиколаївський район	41
Оріхівський район	42
Пологівський район	44
Приазовський район	46
Приморський район	48
Роздільнянський район	52
Токмацький район	54
Чернігівський район	56
Якимівський район	58
Післямова	63

КОНЦЕПЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО ЗОНУВАННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Враховуючи основні історико-культурні та етнічні традиції, природно-кліматичні особливості та економічний фактор, а також розмаїтість туристичних ресурсів, що склалися, потенційний спектр видів туристичної діяльності, інтенсивність відвідування території, розвиненість сервісної інфраструктури та ін., можна виділити в адміністративних кордонах Запорізької області три туристичні зони:

- 1) Придніпровська;
- 2) Степова;
- 3) Приморська.

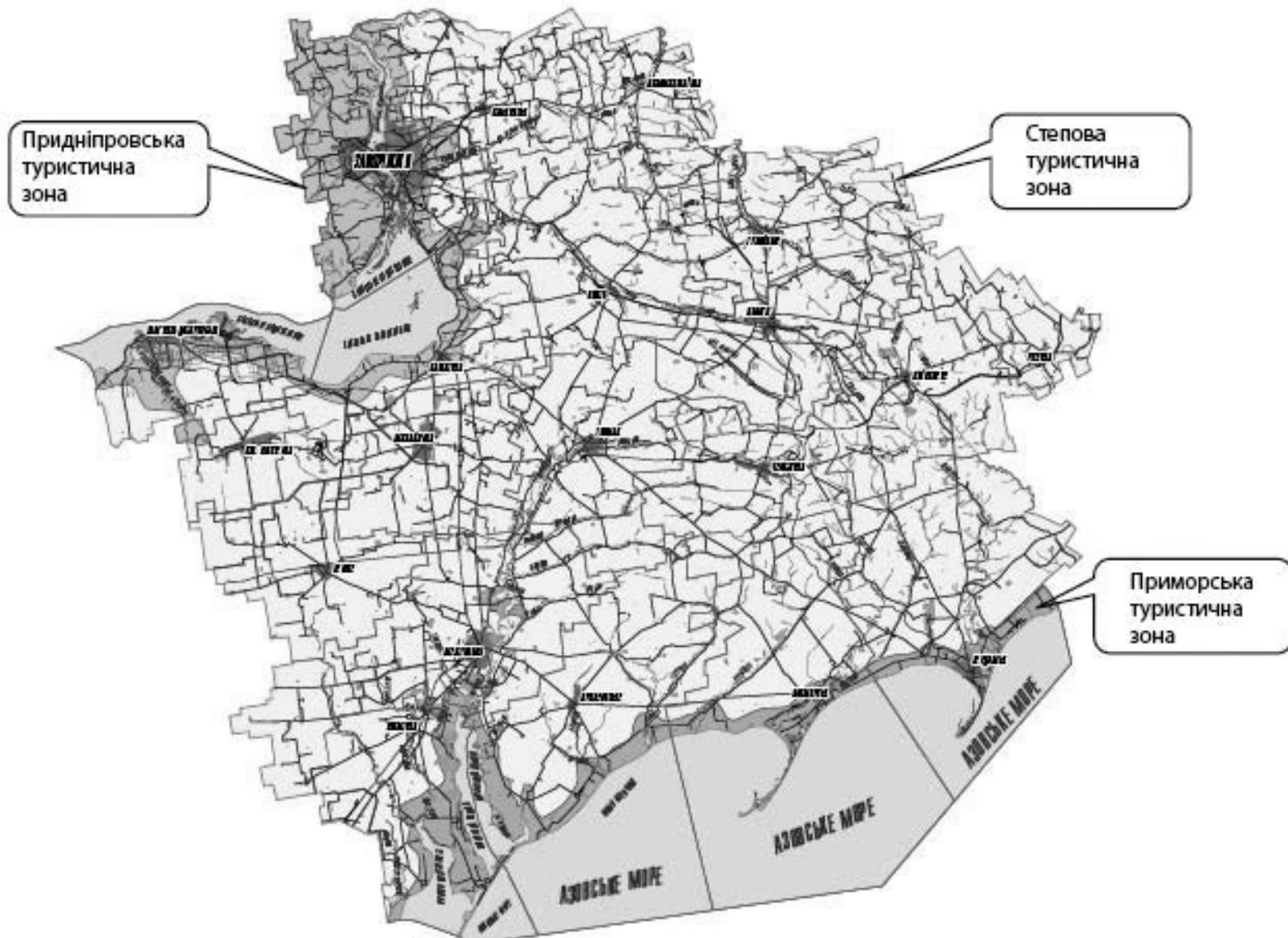
Придніпровська туристична зона в адміністративному відношенні включає міста Запоріжжя та Енергодар; Запорізький район; частину Вільнянського, Василівського, Великобілозерського та Кам'янсько-Дніпровського районів. Фактично – це зона колишнього Великого Лугу

із залишками плавневої зони та в певній мірі підготовленою інфраструктурою.

Складна орографія території дозволяє організовувати тут складні спортивні та туристичні походи й подорожі: водні середньої категорії складності по рікам Дніпру та Конci, пішохідні, велосипедні. Є можливість проводити й трансграничні подорожі, кінні, автомобільні й велосипедні подорожі й ін. Територія має санаторно-курортний ресурс, чи сельні оздоровчі заклади. Придніпров'я має розвинену транспортну й готельну мережу в зонах стаціонарної рекреації, що сприяє організації туристичної діяльності.

В зоні знаходяться унікальні природні та історичні об'єкти, що визнають туристичне навантаження, зокрема: острів Хортиця; залишки Запорозьких плавнів і Великого Лугу; музейні та культурні комплекси: міста Запоріжжя, Василівський історико-архітектурний музей-заповідник "Садиба Попова", комплекс споруд садиби Миклашевських.

Карта-схема туристичного зонування Запорізької області

Степова туристична зона – в адміністративному відношенні включає частину Вільнянського, Василівського, Великобілозерського, Камянсько-Дніпровського, Якимівського районів, а також райони Оріхівський, Пологівський, Куйбишевський, Гуляйпільський, Веселівський, Михайлівський, Новомиколаївський, Розівський та Чернігівський.

Ця туристична зона має величезний пізnavальний та історичний потенціал з огляду на місце знаходження тут унікальних природних об'єктів, мальовничих ландшафтів (перш за все наявність залишків дикого степу), ареалів рідкісних степових рослин та ін. Перш за все слід назвати Національний історико-археологічний заповідник "Кам'яна Могила", природний заповідник "Кам'яні Могили", "Синя Гора", Більманські лісові дачі тощо. Серед історичних комплексів цієї зони слід визначити Історико-меморіальний комплекс Нестора Махна, комплекс фортифікаційних споруд Нової Дніпровської лінії. Однак найбільш значимим фактором постає фактор степу і степового населення, етнічна строкатість якого зумовила унікальний культурний синкретизм. Це складає основу для розвитку зеленого туризму, етнотуризму, подієвого фестивального туризму, стимулює розвиток декоративно-прикладного мистецтва, традиційних народних промислів.

Приморська туристична зона в адміністративному відношенні включає міста Бердянськ та Приморськ, Приморський, Приазовський, Бердянський та частину Якимівського районів.

Фактично ця зона наближена і включена до ареалу Азовського моря, що визначає відповідно її специфіку, зокрема, певну розвинутість інфраструктури; санаторно-курортні та оздоровчі комплекси, бальнеологічні комплекси, наявність мінеральних джерел та лікувальних грязей тощо. Цей фактор є підставою для розвитку пізнавального та наукового туризму, орнітологічного туризму та екологічного туризму. Спортивний мисливський і рибальський туризм є надзвичайно важливими частинами спортивного туризму і їх, безсумнівно, не можна виключати з туристичного ресурсу цієї зони. Вони мають всі підстави стати важливою складовою розвитку туризму цієї зони. Ці види туризму, особливо

рибалський туризм, є найбільш прибутковими, контролюваними і не вимагають створення різноманітної супутньої інфраструктури. Водночас ця зона має потужну основу для розвитку етнічного туризму, чому сприяє компактне проживання болгарського та албанського населення.

Водночас в кожній зоні за функціональним призначенням виділяються чотири зони:

- заповідна зона;
- зона регульованої рекреації;
- зона стаціонарної рекреації;
- господарська зона.

За функціональним зонуванням устанавлюється диференційований режим щодо охорони, відтворення й використання його ресурсів.

Так, заповідна зона – призначена для охорони й поновлення найцінніших природних комплексів; на її території забороняється будь-яка господарча й інша діяльність, що суперечить її цільовому призначенню, порушує природний розвиток процесів і явищ або створює загрозу шкідливого впливу на її природні комплекси й об'єкти. Це конкретизується заборонами: будівництва споруд, шляхів, лінійних та інших об'єктів транспорту й зв'язку, не пов'язаних з діяльністю заповідника, розведення вогнищ, облаштування місць відпочинку, стоянок транспорту, проїзду і проходу сторонніх осіб, пересування механічних і інших транспортних засобів (крім транспорту заповідника) за винятком шляхів загального користування, порушення ґрунтового покриву, гідрологічного й гідрохімічного режимів, застосування хімічних засобів боротьби зі шкідниками й хворобами рослин і лісу, заготовлі лікарських та інших рослин, квітів, плодів, насіння, збір грибів, порушення умов щодо охорони диких тварин та птахів, їх оселення, гніздування, полювання, рибальства, інтродукції нових видів рослин і тварин, проведення заходів з метою збільшення чисельності окремих видів тварин понад припустимого рівня наукою обґрунтованої ємності угідь.

У цій зоні дозволяється:

- збір колекційних та інших матеріалів, пов'язаних з веденням наукових досліджень, виконання робіт, передбачених планами довгострокових стаціонарних досліджень, проведення екологічної освітньо-виховної роботи;
- виконання відновлювальних робіт на землях з порушеннями корінними природними комплексами, а також здійснення заходів щодо запобігання змінам природних комплексів у результаті антропогенного впливу; здійснення протипожежних і санітарних заходів, які не порушують природоохоронного режиму;
- спорудження у встановленому порядку будинків і інших об'єктів, необхідних для виконання поставлених завдань;

Зона регульованої рекреації призначена для короткострокового відпочинку й оздоровлення населення.

У цій зоні забороняється:

- вирубування лісових насаджень головного користування,
- будівництво промислових, господарських і житлових об'єктів, не пов'язаних із профільною діяльністю,
- розробка корисних копалин, кар'єрів, порушення ґрутового покриву,
- промислове рибальство й полювання,
- організація масових спортивних і туристичних заходів, розміщення наметових таборів, човнових станцій;
- розведення вогнищ поза відведененими для цього місцями,
- застосування хімічних засобів боротьби зі шкідниками й хворобами рослин і лісу.

У зоні регульованої рекреації дозволяється:

- регульований збір ягід, плодів дикоростучих плодових рослин з дотриманням природоохоронного лісового законодавства;
- облаштування туристичних і екологічних стежок, організація природоохоронної пропаганди, короткотермінові туристичні екскурсії й відпочинок населення;
- регулювання чисельності диких тварин до оптимального й селекційний відстріл у встановленому порядку;
- спортивне полювання та рибальство у кордонах певних закріплених мисливських угідь у встановленому порядку.

Зона стаціонарної рекреації призначена для розміщення готелів, мотелів, кемпінгів та інших об'єктів обслуговування й відвідувачів.

У зоні стаціонарної рекреації створюються туристичні, екскурсійні й прогулянкові маршрути (лінійні, кільцеві, радіальні), обладнуються місця для відпочинку й огляду місцевості, а також для ночівлі (хижі, бівуачні зупинки). Уздовж трас маршрутів створюються природозахисні лінійні коридори шириною до 25 м, які повинні обмежувати вільне пересування відвідувачів поза туристичною трасою; у цій зоні на спеціальних ділянках дозволяється аматорське й спортивне рибальство, утилітарна рекреація (збір грибів, ягід, фотополювання тощо) під наглядом відповідних служб. У зоні стаціонарної рекреації можуть створюватися рекреаційно-акваторіальні, туристичні та інші комплекси.

У межах господарської зони здійснюється господарська діяльність, спрямована на виконання поставлених завдань, знаходяться населені пункти, об'єкти промислового, комунального та іншого призначення тощо.

А. В. Бойко, доктор історичних наук

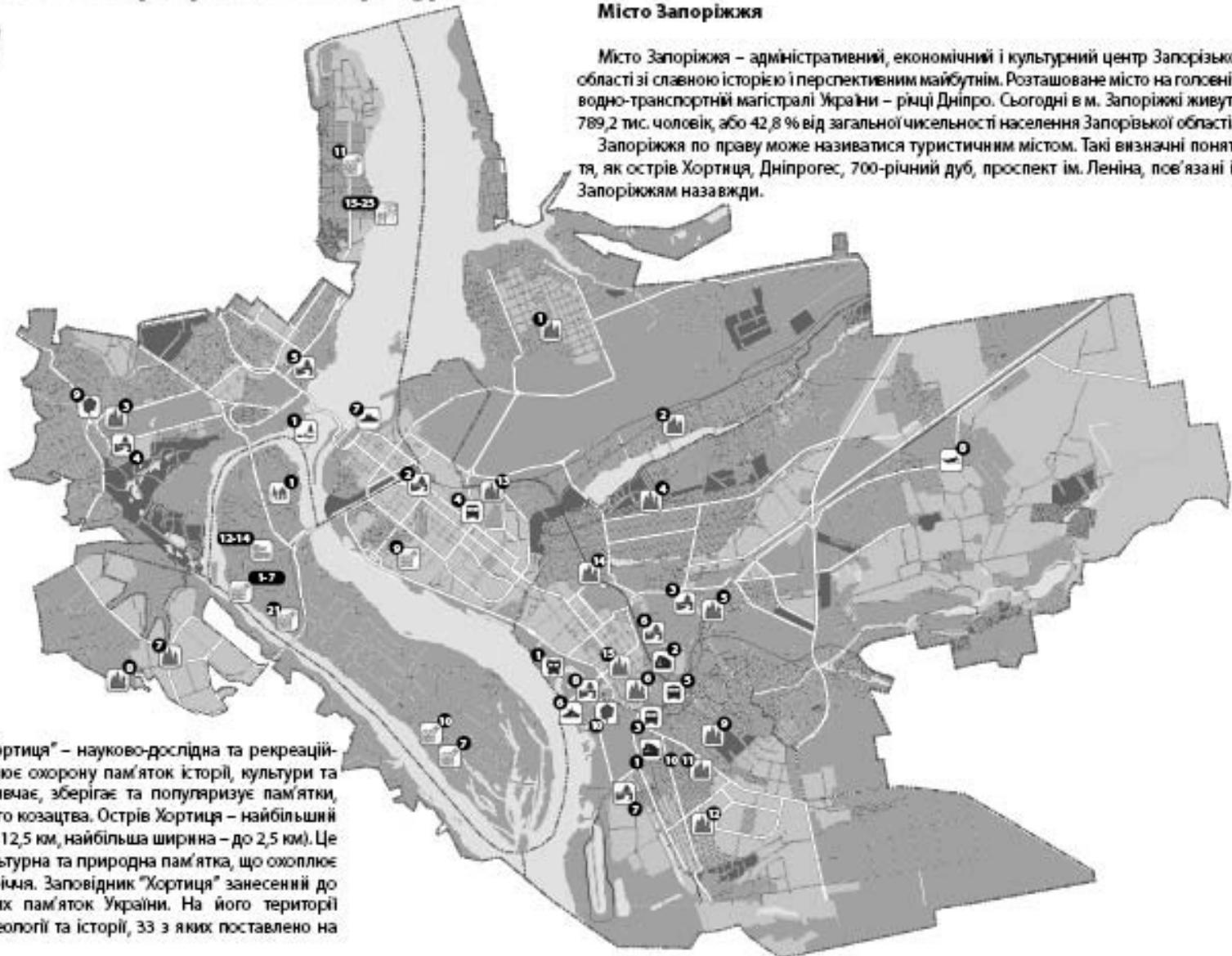
Туристичні об'єкти міст та районів Запорізької області

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

м. Запоріжжя (ч.1)

- Заповідник
- Ландшафтний заказник
- Парк
- Пам'ятка природи ботанічна
- Області духового туризму
- Відпочинок, пансіонат
- Оздоровчий комплекс, санаторій
- Дитячий оздоровчий центр
- Залізничний вокзал
- Річковий вокзал
- Автовокзал
- Аеропорт
- Автомобільні служби та пости

Місто Запоріжжя

Місто Запоріжжя – адміністративний, економічний і культурний центр Запорізької області зі славною історією і перспективним майбутнім. Розташоване місто на головній водно-транспортній магістралі України – ріці Дніпро. Сьогодні в м. Запоріжжі живуть 789,2 тис. чоловік, або 42,8 % від загальної чисельності населення Запорізької області.

Запоріжжя по праву може називатися туристичним містом. Такі визначні поняття, як острів Хортиця, Дніпрогес, 700-річний дуб, проспект ім. Леніна, пов'язані із Запоріжжям назавжди.

Національний заповідник "Хортиця" – науково-дослідна та рекреаційно-освітня установа, яка здійснює охорону пам'яток історії, культури та природних об'єктів, збирає, вивчає, зберігає та популяризує пам'ятки, пов'язані з історією запорозького козацтва. Острів Хортиця – найбільший острів на річці Дніпро (довжина 12,5 км, найбільша ширина – до 2,5 км). Це єдина комплексна історико-культурна та природна пам'ятка, що охоплює період від мезоліту до ХХ сторіччя. Заповідник "Хортиця" занесений до державного реєстру нерухомих пам'яток України. На його території нараховується 63 пам'ятки археології та історії, 33 з яких поставлено на державний облік.

Заповідники

1. Національний заповідник "Хортиця"

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Геологічний заказник "Дніпровські пороги"
2. Парк "Алея слави"
3. Парк ім. Шевченка
4. Парк по вулиці Кремлівській
5. Парк енергетиків
6. Парк залізничної станції Запоріжжя-2
7. Запорізький дитячий ботанічний сад
8. Центральний парк культури та відпочинку "Дубовий гай"
9. Запорізький 700-річний дуб
10. Парк "Дубовий гай". Старі дуби

Об'єкти духовного туризму

1. Свято-Анатоліївська церква
2. Борисоглібський храм
3. Свято-Миколаївська церква
4. Свято-Покровська церква
5. Свято-Андріївський собор
6. Свято-Покровський кафедральний собор
7. Свято-Успенська церква
8. Церква Преображення Господнього
9. Стрітенська церква
10. Свято-Микільська церква
11. Церква Святого Миколая
12. Кафедральний собор Святої Трійці
13. Храм Бога Отця Милосердного
14. Церква Святого Апостола Павла
15. Синагога

Аварійно-рятувальні служби

1. Аварійно-рятувальна станція

Оздоровчі заклади

1. Санаторій-профілакторій ВАТ "Запорізький феросплавний завод"
2. Санаторій-профілакторій ВАТ "Алюмінієвий комбінат"
3. Санаторій-профілакторій ВАТ "Запоріжтрансформатор"
4. Санаторій-профілакторій ВАТ "ДСС"
5. Санаторій-профілакторій ВАТ "Укрграфіт"
6. Санаторій-профілакторій ВАТ "Запоріжсталь"
7. Санаторій-профілакторій казенного підприємства "ЗТМК"
8. Бюстансія-профілакторій ЗНУ
9. Санаторій-профілакторій ЗДМУ
10. Санаторій-профілакторій "ЗДІА"
11. Філіал ЗАТ "Приазовкурорт" Санаторій "Великий Луг"
12. База відпочинку "Металургі"
13. База відпочинку "Бригантина"
14. База відпочинку "Дніпро"
15. Дитячо-оздоровчий заклад "Супутник"
16. Дитячо-оздоровчий заклад "Чайка"
17. Дитячо-оздоровчий заклад ім. Гагаріна
18. Дитячо-оздоровчий заклад "Вогник"
19. Дитячо-оздоровчий заклад "Юний Локомотивець"
20. Дитячо-оздоровчий заклад "Веселка"
21. Дитячо-оздоровчий заклад "Авангард"
22. Дитячо-оздоровчий заклад "Орлятко"
23. Дитячо-оздоровчий заклад "Маяк"
24. Дитячо-оздоровчий заклад "Лучистий"
25. Дитячо-оздоровчий заклад "Салют"

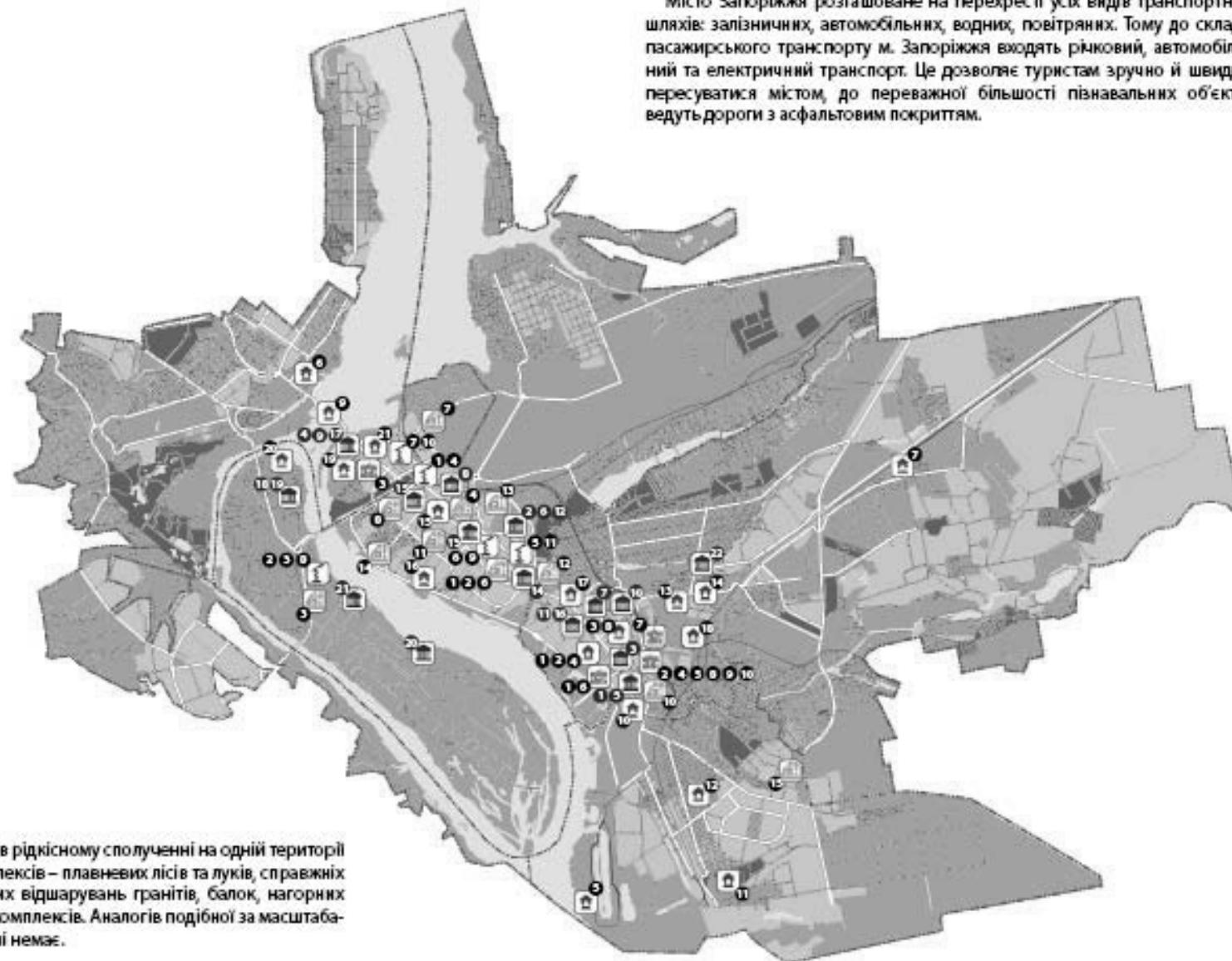
Транспортне сполучення

1. Залізничний вокзал "Запоріжжя-1"
2. Залізничний вокзал "Запоріжжя-2"
3. Автостанція №1
4. Автостанція №2
5. Автостанція №3
6. Річковий вокзал
7. Річковий порт
8. Аеропорт

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

м. Запоріжжя (ч.2)

- Залиди культури
- Пам'ятки архітектури
- Пам'ятники, історичні об'єкти
- Готелі
- Фестивальні сайти

Місто Запоріжжя розташоване на перехресті усіх видів транспортних шляхів: залізничних, автомобільних, водних, повітряних. Тому до складу пасажирського транспорту м. Запоріжжя входять річковий, автомобільний та електричний транспорт. Це дозволяє туристам зручно й швидко пересуватися містом, до переважної більшості пізнатильних об'єктів ведуть дороги з асфальтовим покриттям.

Унікальність Хортиці полягає в рідкісному сполученні на одній території різноманітних природних комплексів – плавневих лісів та луків, справжніх та петрофітних степів, скелястих відшарувань гранітів, балок, нагорних дібров, високих боліт, озерних комплексів. Аналогів подібної за масштабами єдиній екосистеми на Україні немає.

Заклади культури і мистецтва

1. Запорізький обласний академічний український музично-драматичний театр ім. В. Г. Магара
2. Запорізький обласний театр юного глядача
3. Запорізький обласний театр ляльок
4. Запорізька обласна філармонія
5. Запорізький обласний краєзнавчий музей
6. Запорізький обласний художній музей
7. Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. М. Горького
8. Запорізька обласна бібліотека для юнацтва
9. Запорізька обласна бібліотека для дітей "Юний читач"
10. Запорізька міська центральна бібліотека ім. Крупської
11. Запорізька міська центральна бібліотека для дітей ім. Андрієва
12. Запорізький державний цирк
13. Кінотеатр ім. О. Довженка
14. Кінотеатр "Байда"
15. Кінотеатр ім. Маяковського
16. Кінотеатр "Зірка"
17. Музей історії зброї
18. Театр "Козацького бою"
19. Театр "Запорозький Спас"
20. Кінний театр "Запорізькі козаки"
21. Запорізький муніципальний театр-лабораторія "Vie"
22. Центр відпочинку та розваг "Шекі-ленд"

Історико-культурні пам'ятки

1. Братська могила учасників боротьби за радянську владу
2. Братська могила винищувального батальону
3. Могила останнього кошового отамана Й. М. Гладкого
4. Пам'ятник радянським воїнам-визволителям
5. Пам'ятне місце форсування Дніпра
6. Братська могила радянських воїнів
7. Братська могила жертв фашизму
8. Пам'ятник підлільній групі "Ревком"
9. Дніпровська підроелектростанція Дніпрогес ім. В. І. Леніна
10. Пам'ятник чекістам-десантникам
11. Братська могила жертв фашизму
12. Пам'ятник жертвам Голодомору 1933р.
13. Братська могила жертв фашизму
14. Пам'ятник апостолу Андрію Первозваному
15. Алея Слави
16. Пам'ятник князю Святославу
17. Пам'ятник О. Пушкіну
18. Пам'ятник Т. Шевченку
19. Пам'ятник Б. Хмельницькому
20. Пам'ятник Д. Вишневецькому
21. Пам'ятник М. Глінці

Історико-архітектурні споруди

1. Народний дім
2. Будинок механіко-технічного училища (ЗНТУ), 1900 р.
3. Кіноконцертний зал ім. М. І. Глінки, 1957 р.
4. Будинок земської управи (краєзнавчий музей), 1915 р.
5. Міська садиба М. І. Регітера, поч. ХХ ст.
6. Будинок першої теплової електростанції, 1910 р.
7. Залізничний вокзал станції "Олександровськ" Катерининської залізниці
8. Прибутковий будинок Я. І. Лещинського, 1909р.
9. Міська садиба Я. І. Бадовського
10. Будинки жіночої та чоловічої гімназій (ЗНУ), поч. ХХст.

Готельні заклади

1. Готель "Україна"
2. Готель "Інтурист"
3. Туристський готель "Хортиця"
4. Готель "Дніпро"
5. Готель "Джаз"
6. Готель "Південний"
7. Готель "Спорт"
8. Готель спортивного комплексу
9. Готель "Мотор Січ"
10. Готель "Театральний"
11. Готель ВАТ "ЗАЛК"
12. ПП "Альфа-Стар"
13. ДП "Запорізький державний цирк"
14. Готель "Білий рояль"
15. ПП "Дві луни"

Традиційні свята та фестивалі

1. Всеукраїнський театральний фестиваль "Данапріс"
2. Виставка декоративно-прикладного мистецтва "Запорізькі обереги"
3. Всеукраїнський фестиваль народного мистецтва "Запорозька Січ"
4. Міжнародний фестиваль козацьких бойових та традиційних мистецтв "Спас" (осінь)
5. День міста, "Покровський ярмарок" (14 жовтня)
6. Всеукраїнський пленер-конкурс "Хортиця крізь віки" (осінь)
7. Міжнародний фестиваль-конкурс дитячого та юнацького виконавського мистецтва "Акорди Хортици" (весна)
8. Відкритий театральний фестиваль "Золота Хортиця" (літо)
9. Кінофестиваль вітчизняного кіно "Запорізька сінерама" (осінь)
10. Міжнародний джаз-фестиваль "Запорізький джем" (осінь)
11. Всеукраїнський фестиваль рок-музики "За-поріг" (осінь)

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

м. Бердянськ

- База відпочинку, вінсіонат
- Оздоровчий комплекс, санаторій
- Дитячий оздоровчий табір
- Дитячий табір відпочинку
- Турбаза, спорттабір
- Пригатування природи ботанічна
- Пригатування природи комплексна

Місто Бердянськ

Бердянськ – місто обласного підпорядкування Запорізької області, розташоване на північному узбережжі Азовського моря і займає 83,0 кв. км площею. Населення міста складає 121,5 тисяч осіб. Назва міста походить від назви річки Берда, що сформувала Бердянську косу, у корні якої було засновано місто.

Бердянськ справедливо можна вважати курортною перлиною нашої області, більш того, – це курорт державного значення. Приморсько-степовий клімат, повітря, насичене йодом, озоном та бромом, створюють всі необхідні умови для обладнання на цій території санаторно-курортних і оздоровчих закладів.

Про історичний Бердянськ можна дізнатися, відвідавши музеї міста, які представляють історичні та культурні об'єкти.

Нині Бердянськ – центр багатьох фестивалів. Найвідроміші з них: фестиваль "Бердянські самоцвіти" до дня визволення міста, "Топ-топ" – Всеукраїнський дитячий фестиваль, фестиваль року – "Рок-н-ролл слов'янської душі", фестиваль гумору – "Умора у синього моря", кулінарний – "Бриз", молодіжної музики – "Сонцепек", народної творчості – "Зорецвіт". Й звичайно ж, славетна "Бригантина" – один з найпопулярніших кінофестивалів, на який з великим задоволенням збираються актори та режисери країн СНД.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

- Парк ім. Шмідта
- Острови Малий, Великий Дзензик та архіпелаг Астапіха
- Ландшафтний заказник "Заглава р. Берда"
- Ландшафтний заказник "Оголовок Бердянської коси"
- "Дальні Макорти"
- Вікове дерево горіху грецького

Заклади культури і мистецтва

- Філія Бердянського краєзнавчого музея – музей "Подвиг"
- Філія Бердянського краєзнавчого музея – меморіальний будинок-музей П. П. Шмідта
- Музей історії міста Бердянська
- Бердянський краєзнавчий музей
- Бердянський міський художній музей ім. І. І. Бродського
- Бердянська міська централізована бібліотечна система
- Міський палац культури Бердянської міської ради
- Бердянський підлітковий зоологічний клуб "Неон"
- Бердянський центр культури і мистецтв
- Бердянський центр культури і дозвілля "Софіт"

Традиційні свята та фестивалі

- Міський фестиваль народної творчості «Зорецвіт»
- Регіональний фестиваль національних культур «Джерела рідного краю»
- Міський фестиваль молодих естрадних виконавців «Фортуна»
- Всеукраїнський фестиваль молодих виконавців джаза «Джаз-Форум»
- Всеукраїнський фестиваль дитячої творчості «Топ-Топ»
- Всеукраїнський телевізійний фестиваль дитячої і юнацької творчості «Азовські вітрила»
- Регіональний молодіжний фестиваль хіп-хоп культури «Водоворот»
- Міжнародний фестиваль виконавців східного танцю «Експресія востока»
- Бердянський Міжнародний кінофестиваль
- Міжнародний фестиваль спортивного бального танцю «Бердянський бриз»
- Міжнародний пленер ім. І. Бродського «Художник і місто»

Історико-культурні пам'ятки

1. Пам'ятник на честь загиблих моряків Азовської флотилії
2. Пам'ятник загиблим у бою з загонами Махна
3. Пам'ятник на честь загиблих воїнів-рибалок
4. Пам'ятник на честь 150-річчя Бердянського порту

Історико-архітектурні споруди

1. Житловий будинок купця Ісаєва, поч. ХХ ст.
2. Житловий будинок хліботорговця Куппа
3. Будинок міського 4-класного училища, 1911 р.
4. Будинок гімназії

Готельні заклади

1. Готель "Бердянськ"
2. Готель "Мон Сеніор"
3. Готель "ЄВРО"
4. Готель "Левант"
5. Готель "Азмол"
6. Будинок приймджих
7. Готель "Стрілець"
8. Туристичний комплекс готельного типу "Еліт уют"
9. Готель "Панама"
10. Готель "Чикаго"
11. Туристичний притулок "Дюна"
12. Готель "Фея"
13. Готель "У Лукомор'я"
14. Готель "Рута"
15. Готель "Азов-2"
16. Готель "Артурс"

Транспортне сполучення

1. Залізничний вокзал
2. Автостанція
3. Морський порт

Оздоровчі заклади

1. Санаторій "Арктика"
2. Санаторій "Нафтохімік України"
3. Морський курорт "Ореанда"
4. База відпочинку "Камелот"
5. База відпочинку "Квартал+"
6. База відпочинку "Лоцман"
7. База відпочинку "Південна"
8. База відпочинку "Прибій"
9. База відпочинку "Моряк"
10. База відпочинку "Адмірал"
11. База відпочинку "Агарський мис"
12. База відпочинку "Берізка"
13. База відпочинку "Чайка"
14. База відпочинку "Ніка"
15. База відпочинку "Україна"
16. База відпочинку "Фрегат"
17. База відпочинку "Олімпієць"
18. База відпочинку "Іскра"
19. База відпочинку "Каштан"
20. База відпочинку "Каштан-2"
21. База відпочинку "Росинка"
22. База відпочинку "Бригантина"
23. База відпочинку "Аркада"
24. База відпочинку "Янтар"
25. База відпочинку "Шахтар"
26. База відпочинку "Таврида"
27. База відпочинку "Азовтурінвест"
28. База відпочинку "Шико"
29. База відпочинку "Бриз"
30. База відпочинку "Південний берег"
31. Будинок приймджих "Лебелі"
32. База відпочинку "Азовчанка"
33. База відпочинку "Золотий берег"
34. База відпочинку "Зв'язківець"
35. База відпочинку "Тулівер"
36. База відпочинку "Орхідея"
37. Туристичний притулок "Елада"
38. Туристичний притулок "Левант"
39. Туристичний притулок "Перлина"
40. Туристичний притулок "АББА"
41. Туристичний притулок "Талатея"
42. База відпочинку "Софія"
43. Туристичний комплекс "Віоліс"
44. Спортивний оздоровчий табір БДПУ

Оздоровчі заклади

45. Спортивний комплекс "Юність" Запорізький спортивний клуб "Спартак"
46. Туристично-оздоровчий комплекс "Парус"
47. База відпочинку "Теолог"
48. База відпочинку "Морська"
49. База відпочинку "Дельфін"
50. База відпочинку "Стиль-тур" (аренда)
51. База відпочинку "Казка"
52. Оздоровчий комплекс "Авіатор"
53. База відпочинку "Лазурна-1"
54. База відпочинку "Лазурна-2"
55. База відпочинку "Приазов'є-1"
56. База відпочинку "Приазов'є-2"
57. База відпочинку "Хвіля"
58. База відпочинку "Азов-Сокол"
59. База відпочинку "Бердянськ"
60. ТОВ "Азовморепродукти" (аренда)
61. Оздоровчий центр "Медсервіс" (аренда)
62. Оздоровчий комплекс "Маяк"
63. ПП "Фантом" (аренда)
64. Санаторій "Лазурний"
65. Санаторій "Нива"
66. Кемпінг "Ліра"
67. Бердянський учбово-спортивний студентський центр
68. Туристичний притулок "Будиноку моря"
69. Туристичний притулок "Берегіння"
70. Туристичний притулок "Дюна"
71. Санаторій "Бердянськ"
72. Дитячий санаторій "Бердянський"
73. Дитячо-оздоровчий заклад "Салют"
74. Дитячо-оздоровчий заклад "Першотравневець"
75. Дитячо-оздоровчий заклад "Сонячний"
76. Дитячо-оздоровчий заклад "Червона віндика"
77. Дитячо-оздоровчий заклад "Райський куток"
78. Дитячо-оздоровчий заклад "Орлятко"
79. Дитячо-оздоровчий заклад "Факел"
80. Дитячо-оздоровчий заклад "Молода гвардія"
81. Дитячо-оздоровчий заклад "Дзержинець"
82. Дитячо-оздоровчий заклад "Смарагдове місто" ("Ізумрудний город")
83. Дитячо-оздоровчий заклад "Мрія"
84. Дитячо-оздоровчий заклад УВС в Запорізькій області
85. Дитячо-оздоровчий заклад "Морська Республіка"
86. Дитячо-оздоровчий заклад "Чайка"

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів м. Мелітополь

Місто Мелітополь

Місто Мелітополь розташоване на правому березі річки Молочної і відноситься до групи південних міст Запорізької області. Загальна площа – 49,66 кв. км. Відстань до обласного центру – 120 км, до Азовського моря – 50 км. Населення – 170 тис. чол. Дата утворення міста – 1784 рік, його назва походить від грецького "меліtos" – медове місто. Мелітополь спочатку довгий час був повітовим центром одноіменного повіту Таврійської губернії, потім центром Мелітопольської округи. Має значну кількість архітектурних споруд XIX – початку ХХ століття.

Мелітополь цікавий різноманітністю видів туризму, які розвиваються на його території.

З півночі на південь місто перетинає транспортна магістраль Харків – Сімферополь, а з заходу на схід – Одеса – Ростов, які забезпечують зручне пересування туристів.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

- 1. Міський парк культури та відпочинку ім. Горького
- 2. Парк біля залізничної станції
- 3. Парк зрошуувального садівництва
- 4. Лісоро-садник
- 5. Дуб черешчатий

Заклади культури і мистецтв

- 1. Мелітопольський міський краєзнавчий музей
- 2. Мелітопольський міський палац культури ім. Шевченка
- 3. Мелітопольська міська бібліотека
- 4. Палац культури залізничників

Історико-архітектурні споруди

- 1. Міський особняк купця І. В. Юріцина, кін. XIX ст. (християнська церква Адвентистів 7-го дня)
- 2. Відділ міжнародного Санкт-Петербурзького комерційного банку (друкарня), 1895 р.
- 3. Прибутковий будинок купця Шаца, поч. ХХ ст.
- 4. Товариство взаємного кредиту (Палац творчості дітей та юнацтва), 1875 р.
- 5. Прибутковий будинок купця Адіровича (корпус МДПУ), поч. ХХ ст.

Історико-культурні пам'ятки

- 1. Пам'ятний знак до 2000-річчя Різдва Христова
- 2. Пам'ятник В. Висоцькому
- 3. Пам'ятник Б. Хмельницькому, 1954 р.
- 4. Пам'ятник І. Мічуріну

Об'єкти духовного туризму

- 1. Чоловічий монастир прп. Савви Освяченого
- 2. Собор Св. благовірного князя Олександра Невського

Готельні заклади

- 1. Готель "Гостинний двір"
- 2. Готель "Санаторій-профілакторій МeM3"
- 3. Готель ЗАТ "Спорт-Мотор"
- 4. Готель "Мелітополь"

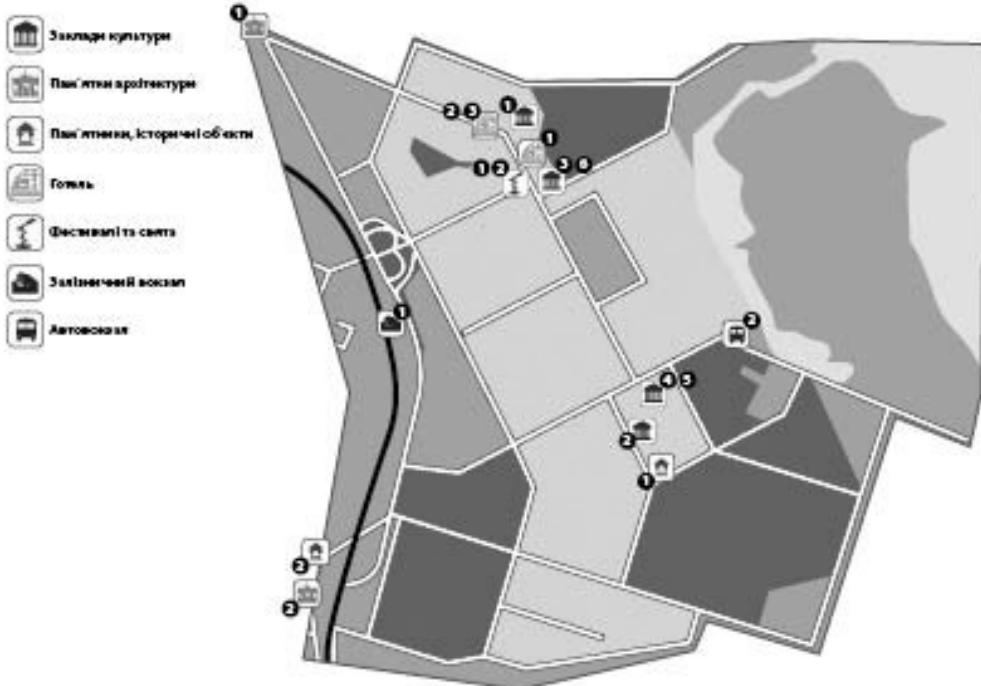
Традиційні свята та фестивалі

- 1. Всеукраїнський фестиваль духової та естрадної музики "Таврійські сурми" (останній тиждень травня, раз на два роки)
- 2. Концертний марафон Дитячої школи мистецтв (до Міжнародного дня захисту дітей)
- 3. Свято "Медовий спас у Медовому місті"
- 4. День міста (остання неділя вересня)
- 5. Міжнародний фестиваль слов'янської фортепіанної музики (перший тиждень жовтня)

Транспортне сполучення

- 1. Залізничний вокзал
- 2. Автовокзал
- 3. Автостанція

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів м. Енергодар

Місто Енергодар

Місто Енергодар розташоване в південній частині України, на лівому березі Каховського водосховища (в Нижньому Придніпров'ї), на відстані 20 км від райцентру м. Кам'янка-Дніпровська, 132 км – від обласного центру м. Запоріжжя. Площа території міста – 63,9 кв. км. Кількість населення на сьогоднішній день складає 54,3 тис. чоловік.

Місто Енергодар відоме як енергетична столиця України. Його історія почалась у 1970 році, коли було засновано будівництво Запорізької ДРЕС (нині – Запорізька ТЕЦ). Віднині поняття Енергодар і атомна станція – невід'ємні.

Кліматичні умови цієї місцевості сприяли для розвитку туризму влітку та у зимовий період. Енергодар можна віднести до рекреаційного туризму у видовищно-розважальному та пізнавальному напрямку.

Заклади культури і мистецтв

1. Енергодарський міський художній виставочний зал
2. Міська бібліотека
3. Палац культури "Сучасник"
4. Музична школа
5. Художня школа
6. Культурно-діловий центр "Молодіжний"

Історико-культурні пам'ятки

1. Братська могила радянських воїнів
2. Пам'ятний знак на честь Запорізької ДРЕС

Історико-архітектурні споруди

1. Запорізька атомна електростанція (ЗАЕС)
2. Державна районна електростанція (ДРЕС)

Готельні заклади

1. "Енергодар"
2. Готель ВП "ЗАЕС" "НАЕК"
3. Готель "Енергоатом"

Традиційні свята та фестивалі

1. Міжнародний театральний фестиваль-б'єнале "Добрий театр" (30 квітня – 07 травня, один раз на два роки)
2. Міський конкурс естрадної пісні «Веселі нотки»

Транспортне сполучення

1. Вокзал
2. Автостанції

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

М. Токмак

Знаки культури

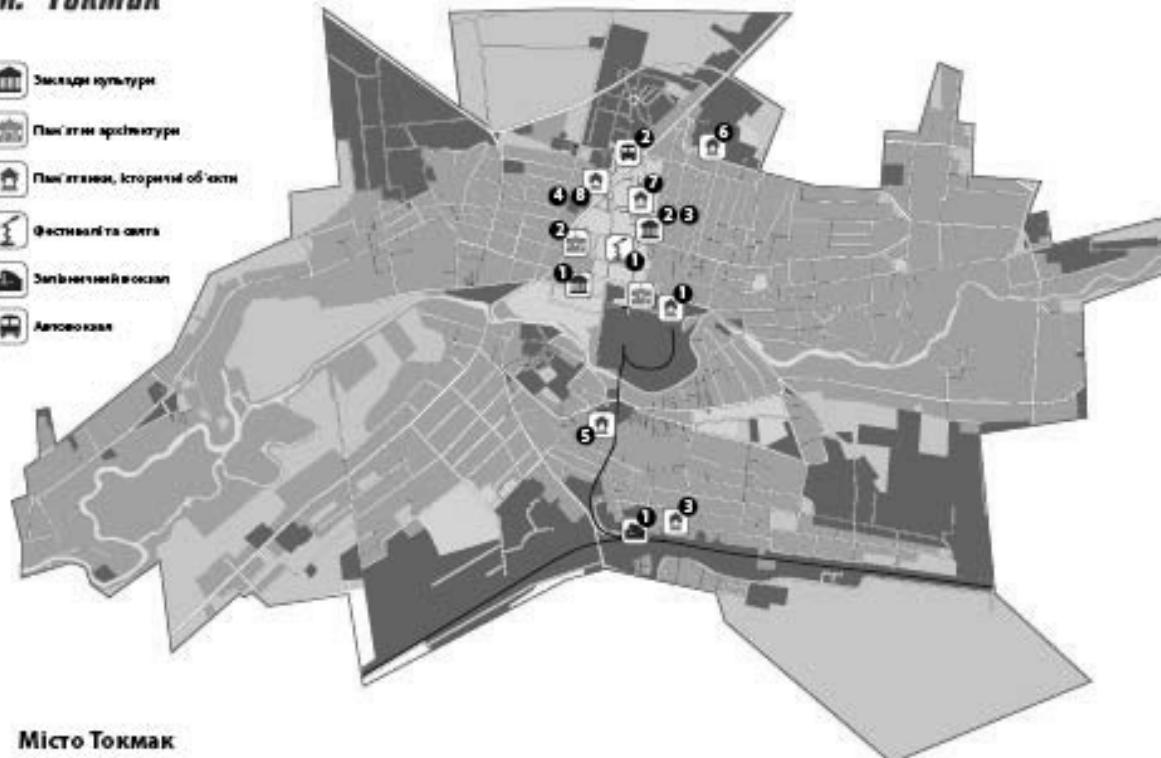
Пам'ятки архітектури

Пам'ятки, історичні об'єкти

Фестивалі та свята

Заповідній масив

Автовокзал

Місто Токмак

Місто Токмак займає центральне місце у південних широтах степової зони Запорізького краю, на відстані 84 км на південний схід від обласного центру. Місто обласного підпорядкування, центр однойменного району. Міський раді підпорядковане місто Молочанськ.

Географічна зона України, в якій розкинулося місто Токмак, – таврійські степи. Площа міста складає 3 246 га. Населення міста – 34,5 тис. чоловік.

В південно-західному напрямку територією міста протікає річка Молочна, яка відноситься до басейну північного узбережжя Азовського моря.

Місто Токмак розташоване на перехресті автошляхів державного значення: Кам'янка-Дніпровська-Василівка-Токмак-Бердянськ; та обласного значення: Новомиколаївка-Оріхів-Токмак-Мелітополь і Гуляйполе-Пологи-Токмак-Мелітополь.

У місті знаходиться залізнична станція Великий Токмак Придніпровської залізниці, яка розташована на залізничному напрямку Луганськ-Токмак-Мелітополь-Сімферополь.

Заклади культури і мистецтв

1. Токмацький міський краєзнавчий музей
2. Токмацька міська дитяча музична школа
3. Токмацький міський будинок культури

Історико-культурні пам'ятки

1. Пам'ятник Кірову С. М. (на території дизелебудівного заводу)
2. Братські могили
3. Пам'ятник комсомольцям
4. Пам'ятник радянським танкістам
5. Пам'ятник на честь 100-річчя дизелебудівного заводу
6. Пам'ятник на честь заснування Великотокмацької МТС
7. Пам'ятник І. К. Щаві, комісарові партизанського загону
8. Пам'ятник Б. Хмельницькому

Історико-архітектурні споруди

1. Будинок заводоуправління дизелебудівного заводу ім. Кірова, 1908 р.
2. Будинок, де була організована Великотокмацька Рада робітничих, селянських і солдатських депутатів, поч. ХХ ст.

Традиційні свята та фестивалі

1. Свято "Грай, гармонь, дзвени, частівко" (Лютий)

Транспортне сполучення

1. Залізничний вокзал
2. Автостанція

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Бердянський район

Бердянський район

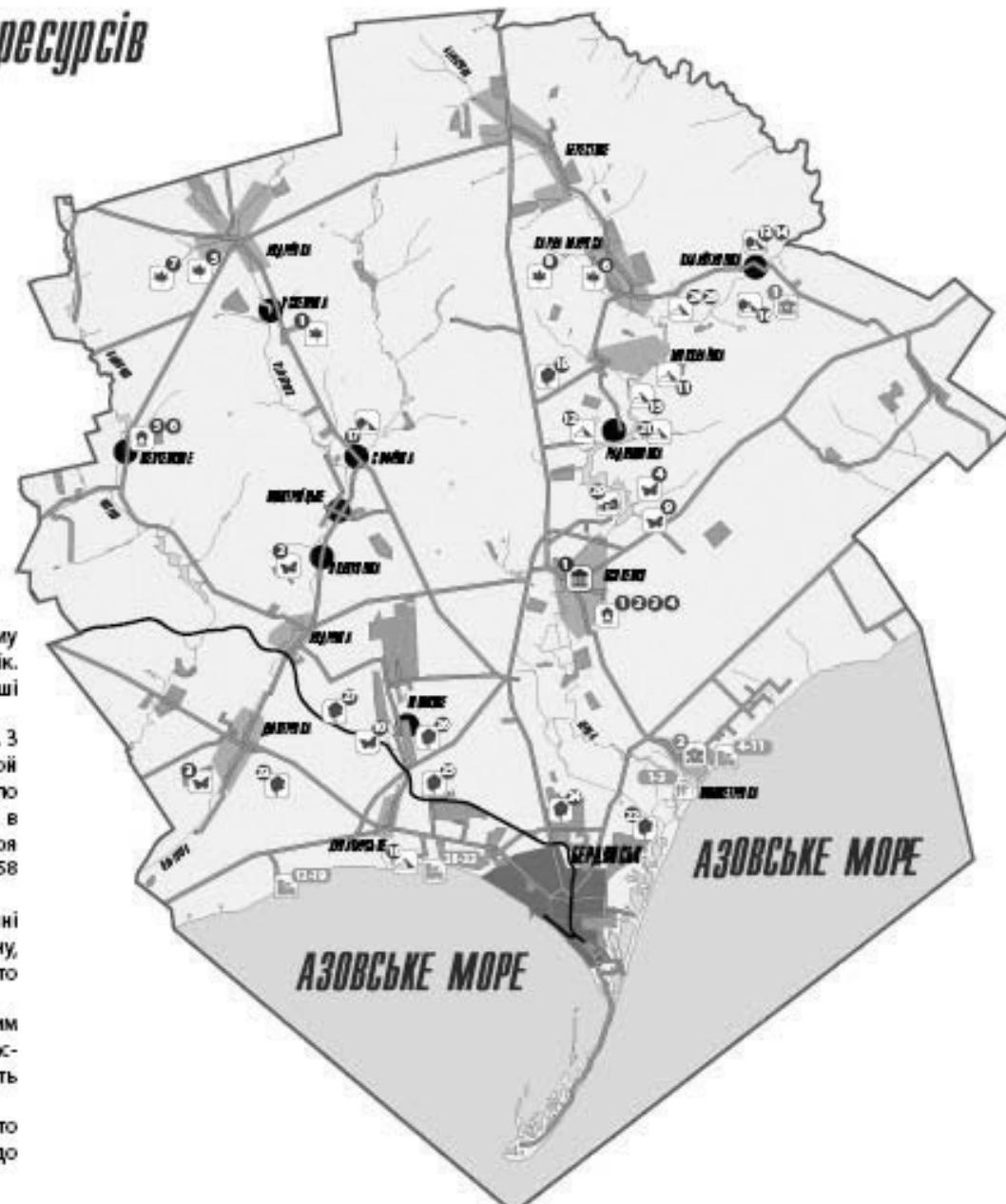
Бердянський район займає територію площею 1,7 тис. кв. км на південному сході Запорізької області. У 37 населених пунктах тут живуть 28,3 тис. чоловік. 67 % населення складають українці, 17 % - росіяни, 16 % - болгари, греки та інші народності.

Бердянський район як територіальна одиниця був утворений в 1923 році. З 1923 по 1925 роки район був Новоспасівським за назвою найбільшого на той період населеного пункту - села Новоспасівка (нині село Осипенко), з 1925 по 1939 роки - Бердянський район. У 1939 році район було перейменовано в Осипенківський район на честь уродженця місцевого села Новоспасівка Героя Радянського Союзу, легендарної льотчиці Поліни Денисівни Осипенко. З 1958 року по теперішній час - Бердянський район.

Більша частина Бердянського району лежить на Причорноморській низовині (висота 30-100 м). Його територією протікають 11 річок Азовського басейну, найбільші з них - Берда та Обігочна з її притокою річкою Кільтімія, багато лиманів та солоних озер.

Район межує на заході з Приморським районом, на півночі - з Чернігівським та Куйбишевським районами Запорізької області, на сході - з Донецькою областю, з півдня омивається Азовським морем. Всю територію району покривають степи.

До всіх туристичних об'єктів району ведуть зручні асфальтовані шляхи, тобто можна дістати автобусом, маршрутним таксі або автомобілем, а також до послуг туристів залізниця.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Ботанічний заказник "Малюк"
2. Ентомологічний заказник "Цілінна ділянка"
3. Ентомологічний заказник "Вигін"
4. Ентомологічний заказник "Балка Вовча"
5. Ботанічний заказник "Зелена гора"
6. Ботанічний заказник "Цілінна ділянка"
7. Ботанічний заказник "Шайтанова балка"
8. Ботанічний заказник "Вишнева балка"
9. Ентомологічний заказник "Балка Засоріна"
10. Ентомологічний заказник "Балка біля ставка"
11. Скеля "Висока скеля", заповідна з 1972р.
12. Скеля "Віслюкові вуха", заповідна з 1972 р.
13. "Філонова балка"
14. "Стара прісноводна криниця з цілиною"
15. "Гранітні скелі"
16. "Захарівська фортеця"
17. Земляний курган з цілиною
18. "Ділянка узбережжя Азовського моря"
19. Земляний курган з цілинкою
20. "Горна гряда з кам'янистими розсипами"
21. Скеля "Кристал" і скеля "Кварцитова"
22. "Цілінна ділянка"
23. "Лисяча балка"
24. "Близкі Макорти"
25. Вікові дерева клену гостролистого
26. "Балочка лугова"
27. "Степова цілина"
28. "Скеля Сова Пимонова"
29. Бердянське водосховище

Історико-архітектурні споруди

1. Залишки Захарівської фортеці
2. Залишки Петрівської фортеці

Заклади культури і мистецтв

1. Народний музей села Осипенко (туристичний центр)

Історико-культурні пам'ятки

1. Пам'ятник П. Д. Осипенко – льотчиці, Герою Радянського Союзу
2. Братська могила червоних курсантів і членів ревкома
3. Пам'ятник - літак на честь подвигу Героя Радянського Союзу П. Д. Осипенко
4. Меморіальний комплекс на честь воїнів-визволителів
5. Пам'ятник генерал-лейтенанту А. Смирнову
6. Пам'ятник членам комуни ім. Комінтерну

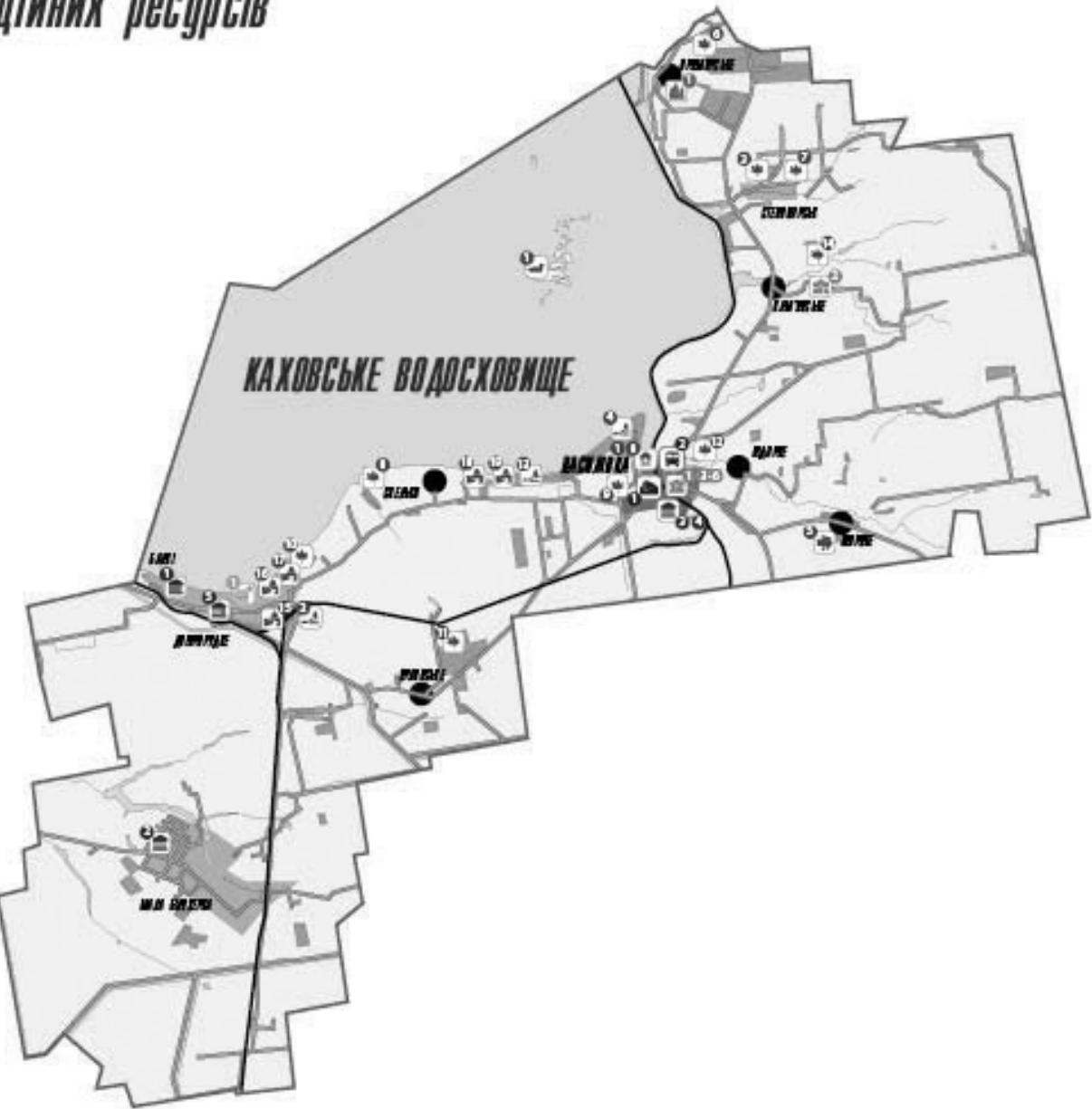
Оздоровчі заклади

1. Дитячо-оздоровчий заклад "Стріла"
2. Дитячо-оздоровчий заклад "Чарівний острів"
3. Дитячо-оздоровчий заклад "Весна"
4. База відпочинку вихідного дня "Плутон"
5. База відпочинку "Граніт"
6. База відпочинку "Стара фортеця"
7. База відпочинку "Хімік"
8. База відпочинку "Росія"
9. База відпочинку "Петровська фортеця"
10. База відпочинку "Петровська фортеця"
11. База відпочинку "Петровська фортеця"
12. База відпочинку "Комунар"
13. База відпочинку "Україна"
14. База відпочинку "Росинка"
15. База відпочинку "Пам'ять"
16. База відпочинку "Мир"
17. База відпочинку "Штурм"
18. База відпочинку "БАС"
19. База відпочинку "Воздика"
20. База відпочинку "Тюльпан"
21. База відпочинку "Ямал"
22. База відпочинку "Троянда"
23. База відпочинку "Авіатор"

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів Василівський район

Геологічний заказник	Пам'ятки архітектури
Орнітологічний заказник	Пам'ятки, історичні об'єкти
Ботанічний заказник	Об'єкти джеревного туризму
Ландшафтний заказник	Оздоровчий комплекс, санаторій
Парк	Залізничний вокзал
Залиди культури	Автовокзал

Василівський район

На північному заході області розташований Василівський район, який займає територію площею 1,6 тис. кв. км. Через район течуть річки Суха, Велика Білозерка, Чокрак, Янчекрак, Караваекрак, Бурчак. Район багатий на ставки та ліси, а крім того йому належить 1/7 території Каховського водосховища. Населення району складає 69,5 тис. чоловік, які мешкають у селах, двох містах: Василівка і Дніпрорудне та смт Степногірську.

Для туристів – любителів історії та археології тут є багато цікавого. На території району знаходяться численні скіфські кургани. В 1967-1970 році один з них було розкопано і виявлено багато золотих та срібних речей (Гайманова могила).

До всіх історико-пізнавальних об'єктів ведуть дороги з асфальтовим покриттям (траса Харків–Сімферополь), а також залізничні шляхи.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Орнітологічний заказник "Великі і Малі Кучугури"
2. Ландшафтний парк "Панай"
3. Степногірський ботанічний заказник
4. Ландшафтний заказник "Лісовий масив на Лисій горі"
5. Герпетологічний заказник
6. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
7. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
8. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
9. Ботанічний заказник "Балка Тупік"
10. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
11. Ботанічний заказник "Ділянка "Ясне"
12. Ботанічний заказник "Схил балки"
13. Ландшафтний заказник "Кругосхили Каравського водосховища"
14. "Цілинна ділянка"
15. Джерело Андрія Первозваного
16. Дно Понтійського моря
17. Парк "Дружба"
18. Байрачно-степовий берег Каравського водосховища (територія Національного заповідника "Великий Луг", парк "Панай")
19. Скелянські штолни

Заклади культури і мистецтв

1. Балківський сільський історико-краєзнавчий і етнографічний музей
2. Малобілозерська обласна естетична гімназія "Дивосвіт" Запорізької обласної ради
3. Культурно-розважальний центр зоокутка
4. Василівський історико-архітектурний музей-заповідник "Садиба Попова"
5. Дніпрорудненський краєзнавчий музей

Історико-архітектурні споруди

1. Залишки Василівського Свято-Петропавлівського храму (фундамент з підвальми), сімейний склеп Попових з похованнями
2. Вітряний млин, 1903 р.
3. Механічний млин I пол. XIX ст. та садиба мірошника, 1846 р.
4. Будинок земської школи, 1890 р.
5. Будинок земської лікарні, 1890-ті рр.
6. Будинок поштово-телеграфної контори, 1875 р.
7. Комплекс споруд садиби поміщика, кінець XVIII ст.
8. Комплекс споруд садиби поміщика Попова, 1884-1894 рр.

Історико-культурні пам'ятки

1. Пам'ятник трудової слави

Об'єкти духовного туризму

1. Храм святителя Миколи Чудотворця (1806 р.)

Відпочинчі заклади

1. Дніпрорудненський санаторій-профілакторій Запорізького залізорудного комбінату

Транспортне сполучення

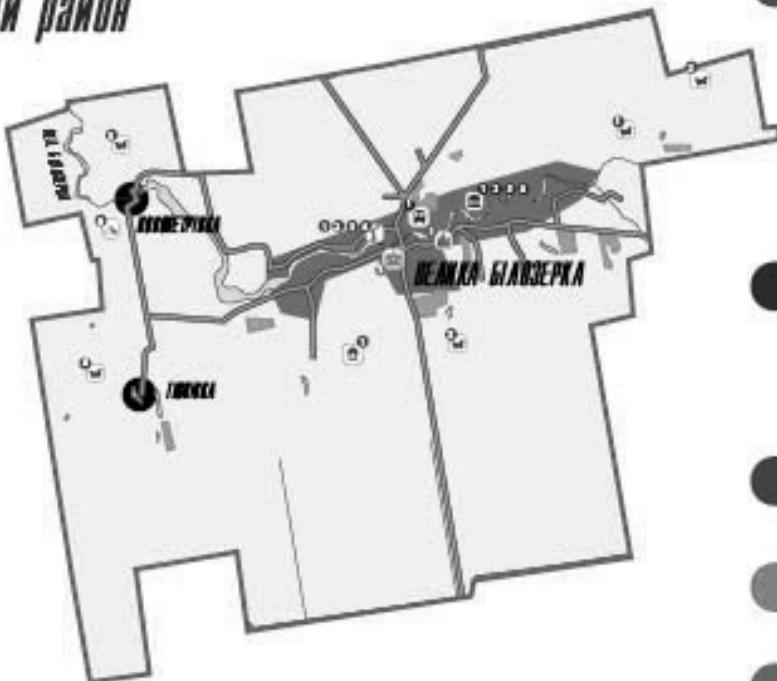

1. Залізничний вокзал
2. Автостанція

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Великобілозерський район

- Ентомологічний заказник
- Пам'ятка природи геологічна
- Замови культури
- Пам'ятки архітектури
- Пам'ятники, історичні об'єкти
- Об'єкти джунглевого туризму
- Фестивалі та свята
- Автостанції

Великобілозерський район

Територія Великобілозерського району, який розташовано на заході Запорізької області у степовій зоні, в межах Приазовсько-Причорноморської рівнини, займає 0,47 тис. кв. км. Він межує з Херсонською областю, Кам'янсько-Дніпровським, Василівським та Веселівським районами Запорізької області.

На території району розташовані 5 населених пунктів (села: Велика Білозерка, Новопетрівка, Качкарівка, Бонівка, Зелена Балка), що підпорядковані Великобілозерській районній раді та 5 сільським радам (Червона, Великобілозерська, Трудова, Новопетрівська та Бонівська). У райцентрі Велика Білозерка її селах мешкає 8,7 тис. чоловік. 92 % населення складають українці, 5,9 – росіяни, 2,1 – інші національності (білоруси, молдавани, татари, цигани).

Мальовничі береги степової річки Велика Білозерка захоплюють туристів близькістю балок і мисливських угідь.

Територія краю була заселена з давніх часів, про що свідчать археологічні знахідки. Понад Білозерською балкою тягнуться кургани, частина яких розкопана. Тут виявлені поховання часів бронзи (III-I тисячоліття до н.е.), багаті скіфські поковання з золотими прикрасами (IV століття до н.е.).

Район забезпечений автомобільним і автобусним транспортом (існує 20 міжміських маршрутів).

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Ентомологічний заказник "Степова ділянка"
2. Ентомологічний заказник "Цілинна балка"
3. Ентомологічний заказник "Цілинна балка"
4. Ентомологічний заказник "Цілинна балка"
5. Ентомологічний заказник "Цілинна балка"
6. Природні джерела

Заклади культури і мистецтва

1. Районний будинок культури
2. Великобілозерська центральна районна бібліотека
3. Великобілозерська районна дитяча бібліотека
4. Великобілозерська дитяча музична школа

Історико-культурні та археологічні пам'ятки

1. Курганний могильник "Цимбалова могила"

Історико-архітектурні споруди

1. Будівля школи, 1891 р.

Об'єкти духовного туризму

1. Свято-Покровська церква, 1886 р.

Традиційні свята та фестивалі

1. Фестиваль 'Толос Афгану' (Лютій, щорічно)
2. Конкурс-огляд фольклорних колективів (Серпень, щорічно)
3. Фестиваль "Таврійські зорі" (Вересень, щорічно)
4. Святкування визволення району від німецько-фашистських загарбників (Жовтень, щорічно)

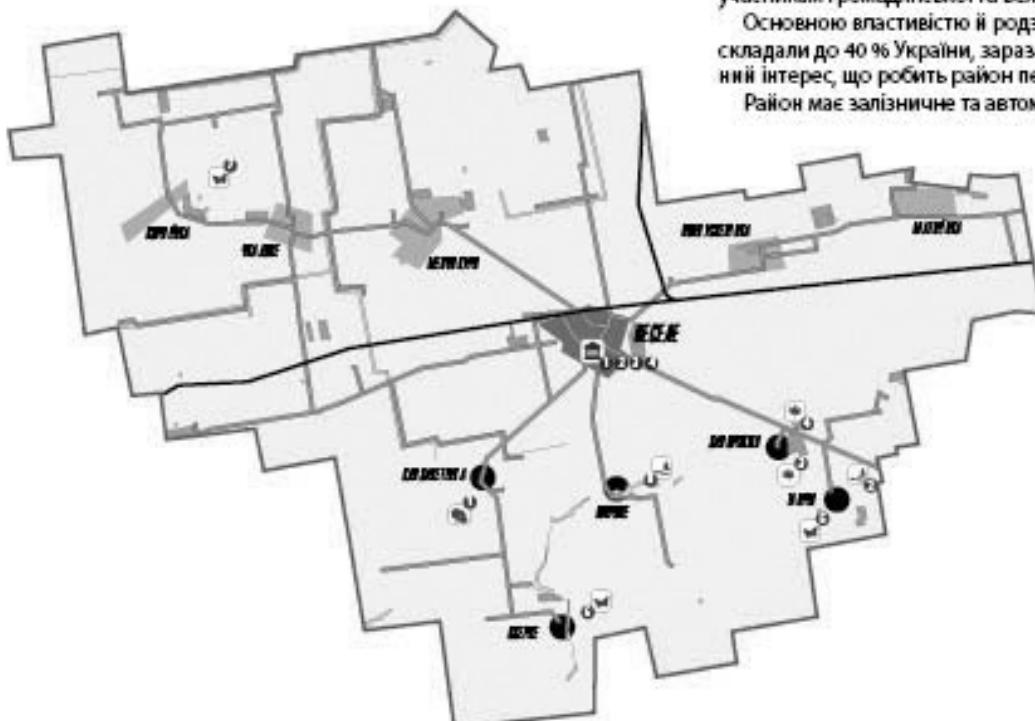
Транспортне сполучення

1. Автостанція

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Веселівський район

- Ботанічний заказник
- Ландшафтний заказник
- Ентомологічний заказник
- Лісовий заказник
- Заклади культури

Веселівський район

Веселівський район займає південно-західну територію Запорізької області площею 1,1 тис. кв. км. Межує з Мелітопольським, Михайлівським, Якимівським, Василівським та Великобілозерським районами. Відстань від обласного центру 135 км.

Район утворюють 1 селище і 29 сіл, де на сьогоднішній день живуть 25,5 тис. чоловік. Адміністративно він розділений на 13 рад, у тому числі 12 сільських, одна селищна ради. Адміністративний центр – селище Веселе, з 1957 року – селище міського типу, яке розташоване за 110 км від обласного центру.

В сучасних межах Веселівський район існує з 1965 року.

В районі знаходяться витоки Великого та Малого Утлюків. Обидві річки впадають в глибоководний лиман Азовського моря. Невеликі площи займають болота.

На території району зареєстровано 82 пам'ятки археології – кургани. До пам'яток історії належать пам'ятники учасникам Громадянської та Великої Вітчизняної воєн.

Основною властивістю її родинкою району є його безмежні степові простори. Степові ділянки, які в минулому складали до 40 % України, зараз майже повністю знищенні. Тому степи представляють великий науковий і практичний інтерес, що робить район перспективним для екологічної реставрації.

Район має залізничне та автомобільне сполучення.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

- 1. Лісовий заказник "Елизаветівський ліс"
- 2. Ландшафтний заказник "Сосновий бір Куліша"
- 3. Ботанічний заказник "Ліс в поймі колишньої р. Великий Утлюк "
- 4. Ботанічний заказник "Лісонасадження Яковенко"
- 5. Ентомологічний заказник "Урочище Сударма"
- 6. Ентомологічний заказник "Цілина Черноморченка"
- 7. Ентомологічний заказник "Цілинна ділянка в степу"
- 8. Ландшафтний заказник "Ізвестінський ставок"

Заклади культури і мистецтв

- 1. Веселівський районний будинок культури
- 2. Веселівська дитяча музична школа
- 3. Веселівська районна бібліотека
- 4. Веселівський районний історико-краєзнавчий музей

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Вільнянський район

- Зоологічний заказник
- Ботанічний заказник
- Ландшафтний заказник
- Ентомологічний заказник
- Парк
- Пам'ятки природи ботанічні
- Пам'ятки природи комплексні
- Замки і палаці
- Пам'ятки архітектури
- Садиби
- Пам'ятники, історичні об'єкти
- Фестивалі та свята

Вільнянський район

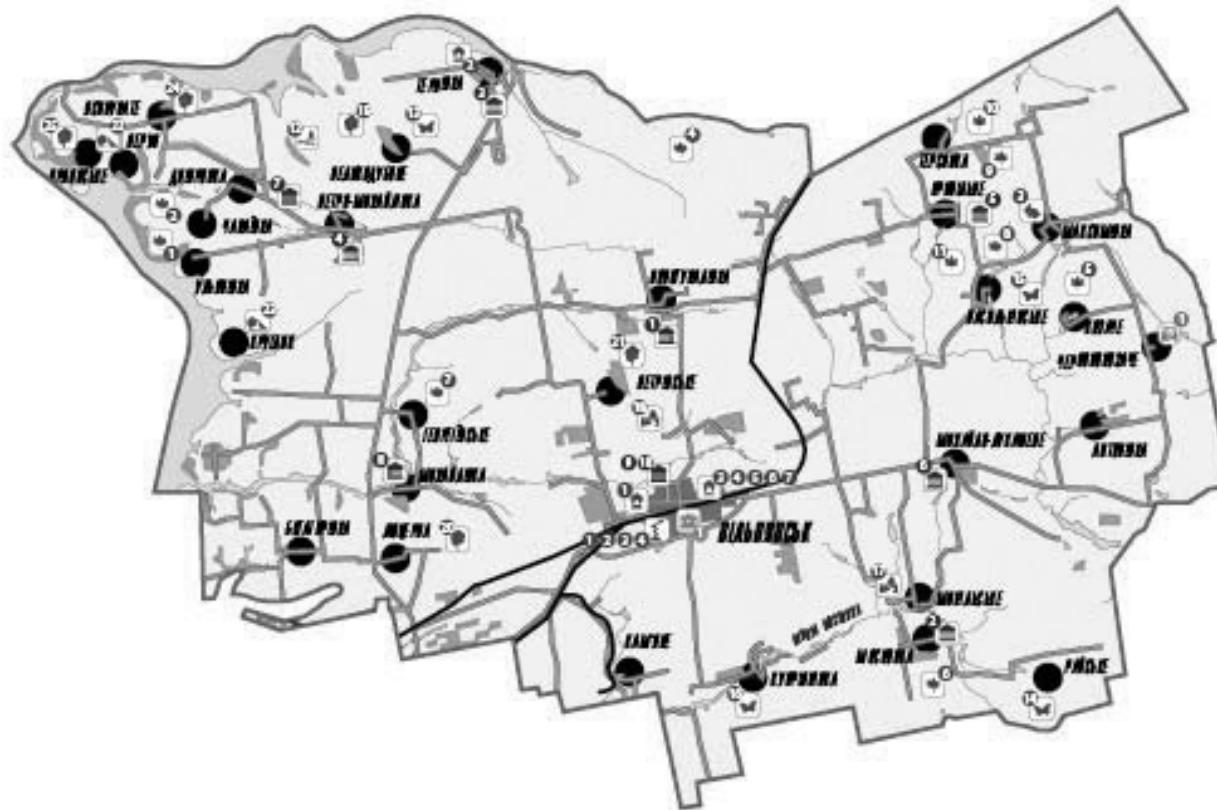
Загальна кількість населення Вільнянського району – 49,0 тисяч чоловік. Район займає північну частину нашої області загальною площею 1,29 тис. кв. км. Районний центр м. Вільнянськ знаходиться на відстані 20 км від обласного центру – м. Запоріжжя.

На його території течуть річки Вільнянка, від якої пішла назва району, Мокра Московка, західна межа району проходить по річці Дніпро.

Вільнянський край багатий на пам'ятні і історичні місця. Пам'ятники сивої давнини, періоду Великої Вітчизняної війни, сьогодення привертають увагу своєю значущістю, величністю, відіграють важливу роль в процесі патріотичного виховання. Завдяки своїм численним історичним і культурним об'єктам район має цілу мережу музеїв. Епоха Великої Вітчизняної війни представлена численними пам'ятниками (48 меморіалів та обелісків), розташованими на території району.

Переважна більшість природоохоронних об'єктів – це ботанічні, ентомологічні, ландшафтні, зоологічні заказники, комплексні пам'ятки природи місцевого та загальнодержавного значення.

До всіх туристичних об'єктів району ведуть дороги з асфальтовим покриттям. До послуг туристів кафе та домашня кухня.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

- Ботанічний заказник "Балка Ульянівка"
- Ботанічний заказник "Балка Чапаївка"
- Лубенцівський зоологічний заказник
- Ботанічний заказник "Балка Вознесенівка"
- Ботанічний заказник "Балка Козача"
- Ботанічний заказник "Балка Кащенова"
- Ботанічний заказник "Цілинна балка Вербова"
- Ботанічний заказник "Балка Тисина"
- Ботанічний заказник "Урочище Винцевський сад"
- Ботанічний заказник "Цілинна ділянка Могили"
- Ботанічний заказник "Балка Годинова"
- Ландшафтний заказник "Лісовий масив вздовж лівого берега р. Дніпро"
- Ентомологічний заказник "Цілинна ділянка №1"
- Ентомологічний заказник "Цілинна ділянка"
- Ентомологічний заказник "Цілинна ділянка №3"
- Ентомологічний заказник "Цілинна ділянка №2"
- Кащенківські ставки
- Петрівський ліс колишнього маєтку Нейфельда
- Балка "Тубинська"
- Балка "Кринична"
- Алея вікових каштанів з ділянкою лісу
- Балка "Таволжанска"
- "Круглик"
- Балка "Россоховата"
- Балка "Бальчанська"

Історико-архітектурні споруди

- Завод ім. Шевченка (корпуси заводу Классена і Нейфельда), 1886 р.

Заклади культури і мистецтва

- Новогупалівський сільський історико-краєзнавчий музей
- Московський сільський історичний музей
- Тернівський сільський музей бойової слави
- Петро-Михайлівський історичний музей (шкільний)
- Привільненський сільський історичний музей
- Михайло-Лукашівський сільський музей комсомольської слави
- Дніпровський меморіальний музей І. С. Паторжинського
- Михайлівський сільський історичний музей
- Вільнянський районний краєзнавчий музей
- Музей освіти Вільнянського району

Історико-культурні пам'ятки

- Пам'ятник танкістам 25 танкового корпусу
- Меморіальний комплекс та пам'ятник Герою Радянського Союзу В. Й. Гнаровській
- Братська могила бійців ЧОПа
- Братська могила радянських воїнів і жертв фашизму (територія колишнього Аронового саду)
- Пам'ятний знак на місці командного пункту 8-ї гвардійської армії
- Пам'ятник на честь подвигу Героя Радянського Союзу Я. В. Бочарова
- Меморіальний комплекс на честь радянських воїнів

Садиби сільського (зеленого) туризму, етносадиби

- Садиба зеленого туризму, с. Червонокозаче

Традиційні свята та фестивалі

- День міста (22 вересня)
- Різдв'яні зустрічі (5 січня)
- Андріївські вечорниці (13 грудня)
- Свято Масляної – проводи зими (останній тиждень лютого)

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Гуляйпільський район

- Ботанічний заповідник
- Ландшафтний заповідник
- Парки та природні комплекси
- Пам'ятки природи комплекси
- Знаки культури
- Пам'ятки археології
- Пам'ятники історичного об'єкту
- Фестивалі та свята

Гуляйпільський район

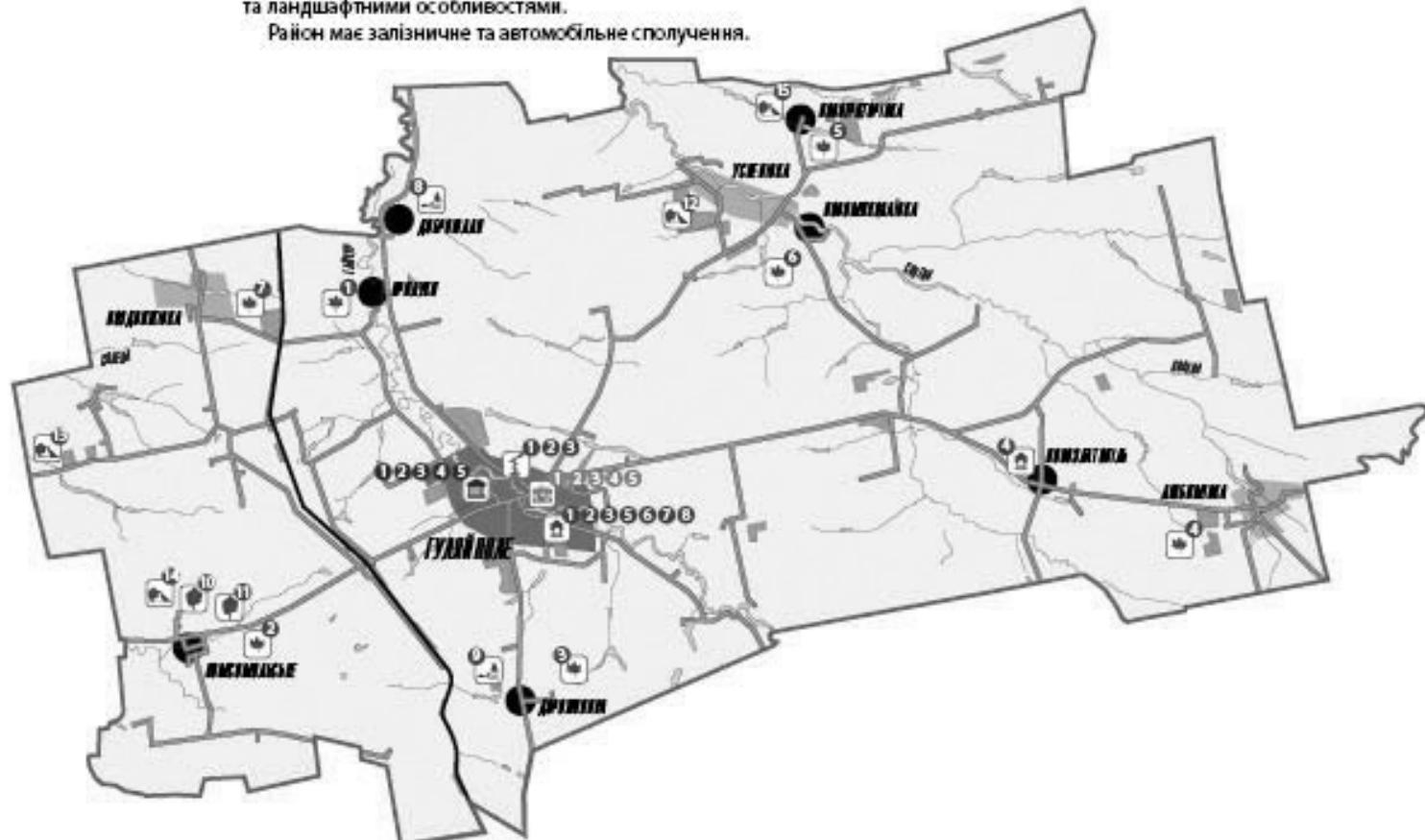
За географічним положенням Гуляйпільський район займає північно-східну частину області загальною площею 1,3 тис. кв. км. В районі – 34,6 тисяч чоловік, 60 населених пунктів.

Територію району пересікають дві річки – Гайчур і Янчул із басейном 431 га. У посушливу пору року обидві річки пересихають.

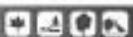
Район надзвичайно цікавий своєю історією. Перш за все, Гуляйполе – батьківщина Нестора Махна, лідера найпотужнішого у ХХ столітті повстання. Тут збереглось багато пам'ятних місць – свідків життя та діяльності Н. Махна.

Крім того, Гуляйпілля славиться своїми різноманітними природними багатствами – природними пам'ятками й природоохоронними об'єктами (заказниками). Численні степові й цілинні діланки, лісові масиви, балки, ставки надзвичайно цікаві своїми ботанічними та ландшафтними особливостями.

Район має залізничне та автомобільне сполучення.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Ботанічний заказник "Байраки"
2. Ботанічний заказник "Цілинні пришляхові смуги"
3. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
4. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
5. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
6. Ботанічний заказник "Балка Данилівська"
7. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
8. Ландшафтний заказник "Цілинна балка"
9. Ландшафтний заказник "Цілинна ділянка з ставками"
10. Лісовий масив в верхів'ях балки
11. Цілинна балка
12. "Терники"
13. Степова ділянка
14. Каскад двох ставків із водоохоронною зоною
15. Балка "Скотовата"

Заклади культури і мистецтв

1. Гуляйпільська районна бібліотека для дітей
2. Гуляйпільський районний краєзнавчий музей
3. Культурно-спортивний комплекс "Сучасник"
4. Гуляйпільська центральна районна бібліотека ім. В. Д. Діденка
5. Гуляйпільська районна дитяча школа мистецтв

Історико-архітектурні споруди

1. Млин Шредера "Надія", 1894 р.
2. Житловий будинок купця Б. І. Карманова, 1900 р.
3. Синагога, 1909 р.
4. Міська лікарня
5. Будинок першого комітету комсомолу (будівля поч. ХХ ст.)

Історико-культурні пам'ятки

1. Виконком Гуляйпільської Ради у 1919 році (будинок поч. ХХ ст.)
2. Могили родини Махнів кінця XIX – початку ХХ століття
3. Подвір'я і будинок родини Махнів
4. Пам'ятник жертвам Холокосту і могила Кості Чорного
5. Братьська могила жертв фашизму
6. Пам'ятний знак жертвам голодоморів
7. Кам'яна баба XII–XIII ст.
8. Махновська тачанка

Традиційні свята та фестивалі

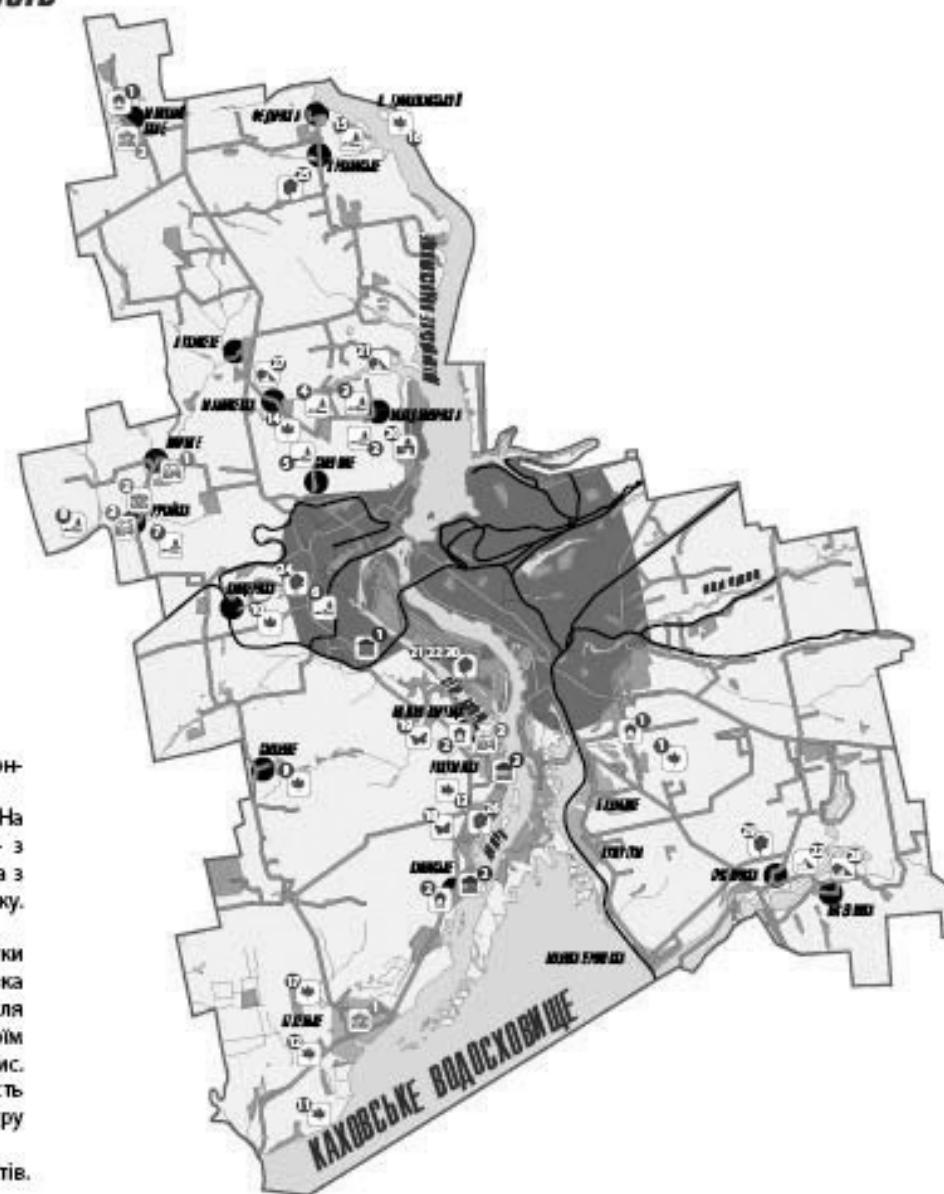

1. Музично-літературний андерграунд-фестиваль "День Незалежності з Махном" (24 серпня)
2. Заходи до Дня міста (Вересень)
3. Фестиваль "Вольниця" (Листопад)

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Запорізький район (ч.1)

Ботанічний заказник	Пам'ятка природи комплексна
Ландшафтний заказник	Садиби
Ентомологічний заказник	Заклади культури
Парк	Пам'ятки архітектури
Пам'ятка природи палеогеографічна	Пам'ятки, історичні об'єкти
Пам'ятка природи ботанічна	

Запорізький район

Запорізький район розташований на півночі області. Це приміський район, без районного центру, розділений на дві частини річкою Дніпро та містом Запоріжжя.

На території 1,5 тис. км² у 70 населених пунктах проживають 56,0 тисяч чоловік. На правому березі Дніпра район межує з Дніпропетровською областю, а на лівому – з Вільнянським, Оріхівським і Василівським районами Запорізької області. Дніпро, одна з найбільших рік Європи, перетинає район з півночі на південь та має приток – ріку Конку. На півдні територія омивається водами Каховського водосховища.

Запорізький район багатий на історичні та археологічні пам'ятки. Історичні пам'ятки свідчать, що селища Балабине, Кушугум, Малокатеринівка, села Лукашеве, Григорівка були засновані у XVIII столітті козаками Запорозької Січі або на місці її зимівників. Після розгрому Запорозької Січі землі, які належали козакам, Катерина II подарувала своїм рідним, вельможам і фаворитам. Так, Григорію Потьомкіну у 1781 році подарувала 140 тис. десятин землі. Біля двох річок, які впадають у Дніпро, з'явилися два села, названі в честь Катерини II та Григорія – Любимівка та Новогригорівка (сучасна територія центру Запорізького району).

Запорізький район пропонує туристам ознайомитися з культурою й побутом менонітів.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Ботанічний заказник "Балка Виноградна"
2. Ландшафтний заказник "Балка Гадюча"
3. Володимирівський ландшафтний заказник
4. Ландшафтний заказник "Балка Малишевська"
5. Ландшафтний заказник "Балка Хуторська"
6. Ландшафтний заказник "Верхів'я балки Канцерівська"
7. Ландшафтний заказник "Балка Ручайовська"
8. Томаківський ландшафтний заказник
9. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
10. Ботанічний заказник "Балка Канцерівська"
11. Ботанічний заказник "Балка Пушинська"
12. Ботанічний заказник "Балка Вовча"
13. Ботанічний заказник "Соловіна роща"
14. Ботанічний заказник "Цілинна балка"
15. Ландшафтний заказник "Грунто захисне лісонасадження"
16. Ботанічний заказник "Острів Таволжанський"
17. Ботанічний заказник "Балка Трушевська"
18. Ентомологічний заказник "Урочище "Олень"
19. Ентомологічний заказник "Цілинна балка"
20. Національний природний парк "Великий Луг"
21. Вікове дерево тюду з ділянкою мішаного лісу, 400 років
22. Вікове дерево тюду, 300 років
23. "Саур-могила"
24. Цілинна ділянка балки "Канцерівська"
25. Балка "Крилівка"
26. Група вікових дубів
27. Балка "Лукашева"
28. "Лиса гора"
29. Урочище "Пристіни"
30. Вікове дерево тюдо з ділянкою мішаного лісу
31. Дніпровська затока

Садиби сільського (зеленого) туризму, етносадиби

1. Садиба сільського туризму, с. Широке
2. "Панська хата", с. Розумівка
3. Етноподвір'я менонітів, с. Ручайвка

Заклади культури і мистецтв

1. Запорізький районний будинок культури
2. Канівський сільський історичний музей
3. Розумівський сільський історичний музей

Історико-архітектурні споруди

1. Комплекс споруд садиби Миклашевських
2. Комплекси споруд поселень колоністів-менонітів

Історико-культурні пам'ятки

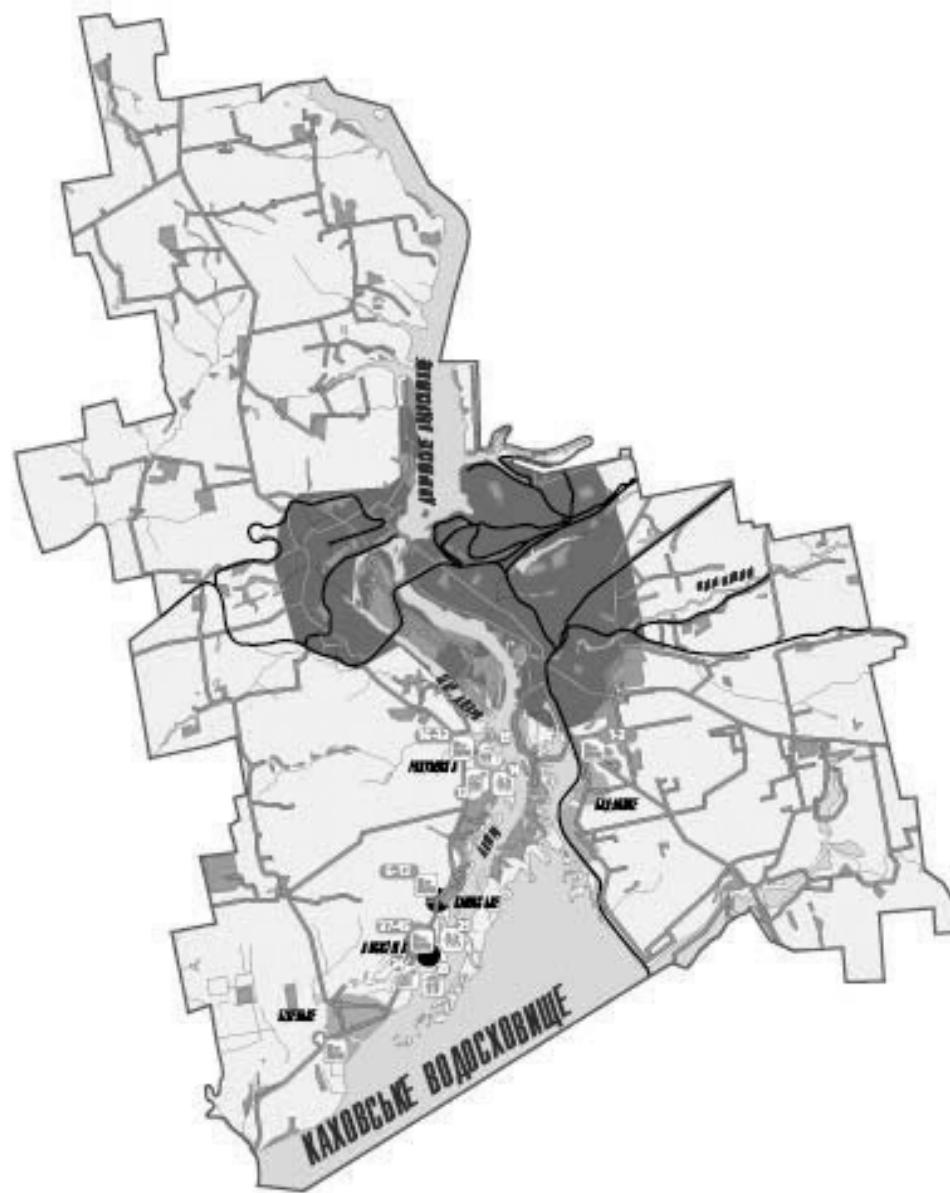
1. Пам'ятник воїнам-автомобілістам
2. Братьська могила радянських воїнів

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Запорізький район (ч.2)

- Бази відпочинку, пансионат
- Оздоровчий комплекс, санаторій
- Дитячі оздоровчі табори
- Дитячі табори відпочинку
- Турбази, спортивні

Сприятливий помірно-континентальний клімат і вдале географічне положення району дозволяє розвиватися оздоровчому туризму. Бази відпочинку на березі Дніпра в селах Лисогірка, Розумівка, Канівське, а також дитячі оздоровчі і спортивні табори дозволяють дорослим і дітям проходити курс лікування й оздоровлення протягом сезону. Район забезпечений транспортно, до пізнавальних і лікувальних об'єктів проведеної траси республіканського (державного) значення.

Оздоровчі заклади

1. База відпочинку "Домаха"-1
2. База відпочинку "Домаха"-2
3. База відпочинку "Домаха"-3
4. База відпочинку "Ленінградець-17"
5. База відпочинку "Орієна"
6. База відпочинку "Золотий пляж"
7. База відпочинку Інституту Титану
8. База відпочинку "Чайка"
9. База відпочинку "Будівельник"
10. База відпочинку "Прибережний"
11. База відпочинку "Затишок"
12. База відпочинку "Скеля"
13. Оздоровчий табір "Молода гвардія"
14. Спортивно-оздоровчий комплекс УАСП "Інтрейд"
15. Дитячий оздоровчий табір "Юна Січ"
16. База відпочинку "Істок"
17. База відпочинку "Зоря-М"
18. База відпочинку "Затока"
19. База відпочинку "Сосновий бір"
20. База відпочинку "Лісова галавина"
21. База відпочинку "Сосновий гай"
22. База відпочинку "Затишок"
23. База відпочинку "Блакитна затока"
24. База відпочинку "Розумівка"

Оздоровчі заклади

25. База відпочинку АТ "Запоріжбуд"
26. База відпочинку "Зоря"
27. База відпочинку "Зоря"
28. База відпочинку "Зоря"
29. База відпочинку "Зоря"
30. База відпочинку "Зоря"
31. База відпочинку "Уют"
32. База відпочинку "Ритм"
33. База відпочинку "Сокіл"
34. Оздоровчий комплекс "Прибережний"
35. Спортивно-оздоровчий комплекс "Рів'єра"
36. Дитячий табір "Лісок"
37. База відпочинку "Будівельник"
38. База відпочинку "Славутич"
39. База відпочинку "ВІТ"
40. База відпочинку "Дніпро"
41. База відпочинку "Факіл"
42. База відпочинку "Оптрон"
43. База відпочинку "Таврія"
44. База відпочинку "Канівське"
45. Культурно-розважальний центр "Казка"

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

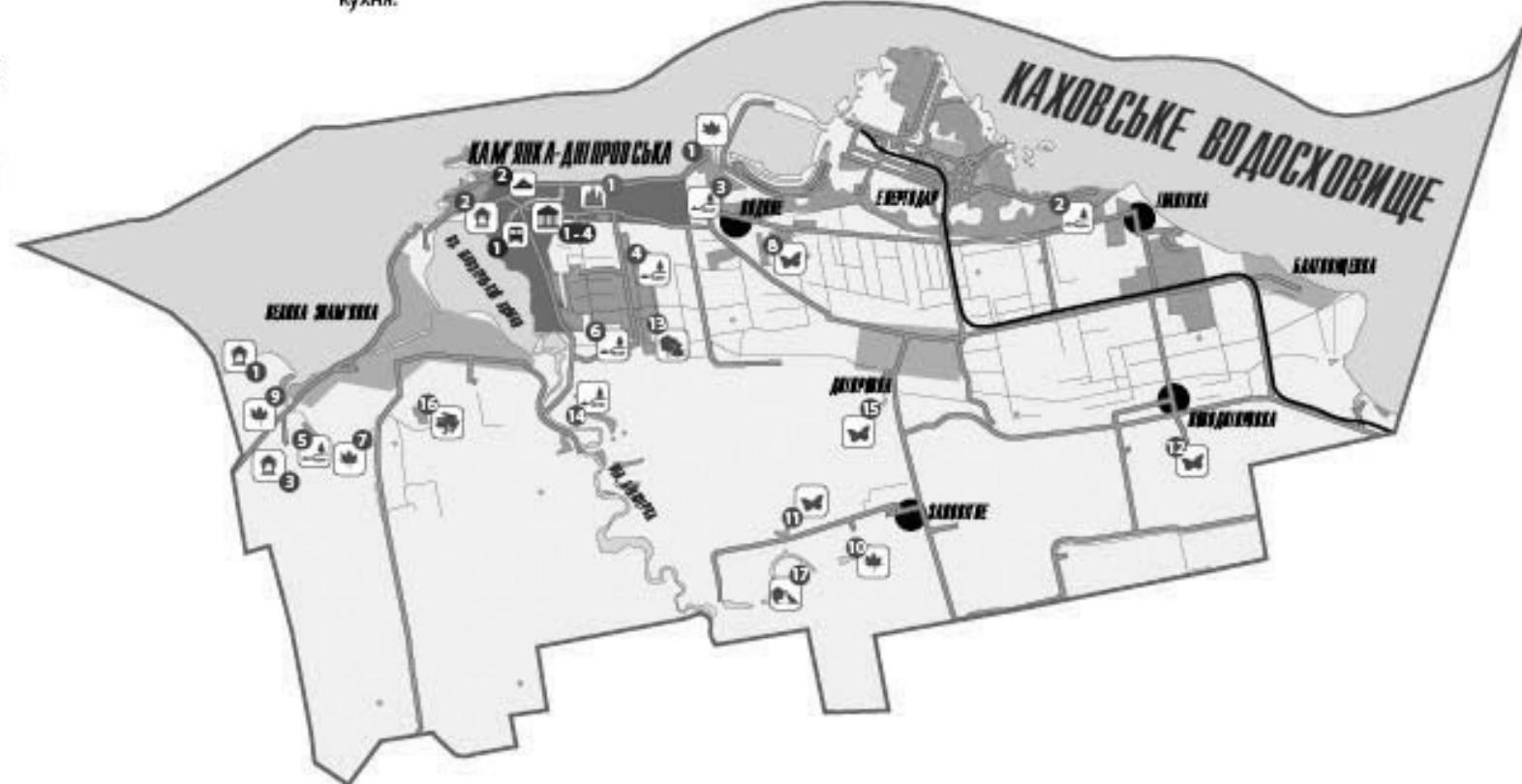
Кам'янсько-Дніпровський район

- Гарнело-гірський заповідник
  - Ботанічний заповідник
  - Ландшафтний заповідник
  - Entomологічний заповідник
  - Лісовий заповідник
  - Парк
  - Пам'ятка природи імені Володимира Степанова
  - Заповідник культури
  - Палієвники, історичні об'єкти
  - Об'єкти духовного туризму
  - Автovозовий
  - Річковий

Кам'янсько-Дніпровський район

Кам'янсько-Дніпровський район займає територію 1,2 тис. кв. км на заході області, на лівому березі Каховського водосховища. Населення району складає 43,6 тисяч чоловік, які мешкають у 18 населених пунктах. Місцевість, де знаходитьться район, була заселена з найдавніших часів. Так, в околицях села Благовіщенка виявлено залишки стоянки доби палеоліту (понад 15 тисяч років тому). Кілька стоянок епохи ранньої бронзи, а також поселення білозерської культури. У кінці V – початку IV сторіччя нашої ери виникло скіфське укріплене поселення, так зване Кам'янське городище (м. Кам'янка-Дніпровська) – центр степової Скіфії того часу. Поряд знаходитьться Каховське водосховище, Білозерський лиман, зони з плавневою рослинністю (об'єкт національного значення).

До всіх туристичних об'єктів району ведуть дороги з асфальтовим покриттям. До послуг туристів, що обрали історично-пізнавальний напрямок, готель (до 30 чоловік) та наметове містечко, спортивні майданчики, кафе, домашня кухня.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

- Ботанічний заказник "Водянські і Іванівські Кучугури"
- Ландшафтний заказник "Іванівський бір"
- Ландшафтний заказник "Водянські кучугури"
- Ландшафтний заказник "Кам'янський лісовий масив"
- Ландшафтний заказник "Урочище Мамай-гора"
- Ландшафтний заказник "Змішаний листяний ліс із залишками ковильно-типчакового степу"
- Ботанічний заказник "Мамай-гора"
- Ентомологічний заказник "Цілинна балка"
- Ботанічний заказник "Цілинні водоохоронні землі"
- Ботанічний заказник "Балка з степовою рослинністю"
- Ентомологічний заказник "Південний схил балки луго-пасовищного сівообігу № 3"
- Ентомологічний заказник "Цілинна балка"
- Лісовий заказник "Змішаний листяний ліс"
- Ландшафтний заказник "Урочище Білозерське"
- Ентомологічний заказник "Цілинна балка"
- Герпетологічний заказник "Д'яконські сади"
- Струмок зі ставком і береговою зоною

Заклади культури і мистецтва

- Кам'янсько-Дніпровський районний історико-археологічний музей
- Кам'янсько-Дніпровський районний будинок культури
- Кам'янсько-Дніпровський будинок дитячої творчості
- "Школа джур"

Історико-культурні та археологічні пам'ятки

- Курганий могильник "Мамай-гора"
- "Кам'янське городище"
- Курганий могильник "Солоха"

Об'єкти духовного туризму

- Церква Пресвятої Богородиці

Транспортне сполучення

- Автостанція
- Причал

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Куйбишевський район

Куйбишевський район

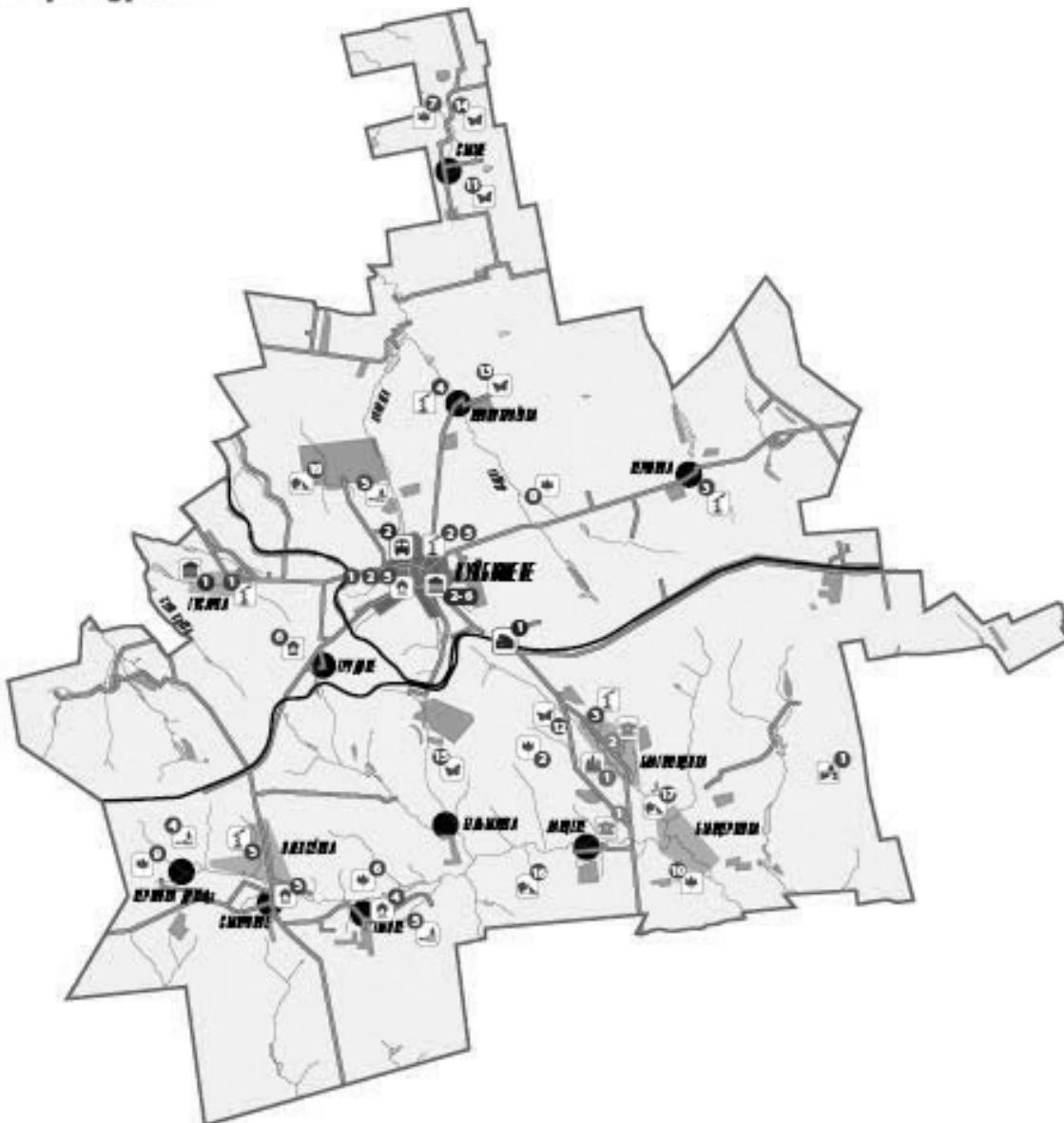
Сьогодні в Куйбишевському районі на площі 1,3 тис. кв. км у 39 селах та двох селищах міського типу живуть 25,2 тисячі чоловік – 70 % українців, 12 % – росіян, 1 % – греків та представників інших національностей. Район знаходитьться на сході Запорізького краю, на Приазовській височині. Межує з Пологівським, Гуйліпільським, Чернігівським, Бердянським, Роздільським районами.

На території району знаходяться 13 річок загальною довжиною 170 км, а одна з найбільших річок області – Берда, яка впадає в Азовське море, бере початок біля села Зразкове. Багатий район і на ставки, загальна площа їх дзеркал складає 600 га. Але, незважаючи на це, водні ресурси району дуже бідні, потреба у воді забезпечується в основному за рахунок підземних вод, запаси яких обмежені. Також району належить 1,5 тис. га лісового фонду та більше 5 тис. га лісосмуг.

Природоохоронні об'єкти: численні ботанічні, ландшафтні, геологічні, ентомологічні заказники, пам'ятки природи місцевого значення (переважно балки, цілинні ділянки).

Любителям фестивального туризму, і взагалі народних традицій, у Куйбишевському районі також є що запропонувати, адже тут проходять цікаві свята та фестивалі.

До пізнавальних об'єктів району прокладено дороги з асфальтовим покриттям, діють 13 міжміських маршрутів. Туристи можуть зупинитися в кімнатах приватних садиб.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Природний заповідник "Кам'яні могили"
2. Ботанічний заказник "Балка Конькова"
3. Ландшафтний заказник "Кам'янка лісова"
4. Ландшафтний заказник "Фогельрейх"
5. Ландшафтний заказник "Водяне"
6. Ботанічний заказник "Балка Молодецька"
7. Ботанічний заказник "Балка Янчур"
8. Ботанічний заказник "Балка Гайчур"
9. Ботанічний заказник "Балка Берда"
10. Ботанічний заказник "Балка Безводна"
11. Ентомологічний заказник "Цілинна кам'яна ділянка"
12. Ентомологічний заказник "Балка Коньякова"
13. Ентомологічний заказник "Балка Каларіна"
14. Ентомологічний заказник "Ділянка цилини"
15. Ентомологічний заказник "Балка Бельманка"
16. Ланцевська кам'яна могила
17. Редути старих укріплень
18. Кам'янська лісова дача

Заклади культури і мистецтв

1. Районний краєзнавчий музей ім. М. Я. Гудини в с. Гусарка
2. Куйбишевський районний будинок культури
3. Куйбишевська центральна районна бібліотека
4. Спеціалізований мистецький навчальний заклад "Куйбишевська дитяча художня школа"
5. Спеціалізований мистецький навчальний заклад "Куйбишевська дитяча музична школа"
6. Куйбишевська районна дитяча бібліотека

Історико-архітектурні споруди

1. Залишки Олексіївської фортеці
2. Хата під соломою с. Благовіщенка

Історико-культурні та археологічні пам'ятки

1. Меморіальний комплекс на честь радянських воїнів
2. Меморіал жертвам Голодомору 1932-1933 рр.
3. Меморіальний комплекс на честь загиблих генералів 18-ї армії та могила генерал-лейтенанта Смирнова А. К.
4. Меморіальний комплекс та братська могила радянських воїнів, пам'ятник генерал-майору Титову О. С.
5. Пам'ятник на честь ІМТС в районі
6. Курганний могильник "Більмак-могила"

Об'єкти духовного туризму

1. Свято-Преображенський храм (Церква с. Благовіщенка), 1869 р.

Традиційні свята та фестивалі

1. Фестиваль поріднених сіл (осінь)
2. Визволення району від німецько-фашистських загарбників (14 вересня)
3. Свято "Купальські вогні" (7 липня)
4. Районне свято майстрів декоративно-прикладного мистецтва "Веселковий мій край" (жовтень)
5. Районний огляд естрадних виконавців "Юні голоси - країні" (3-тя неділя травня)

Транспортні сполучення

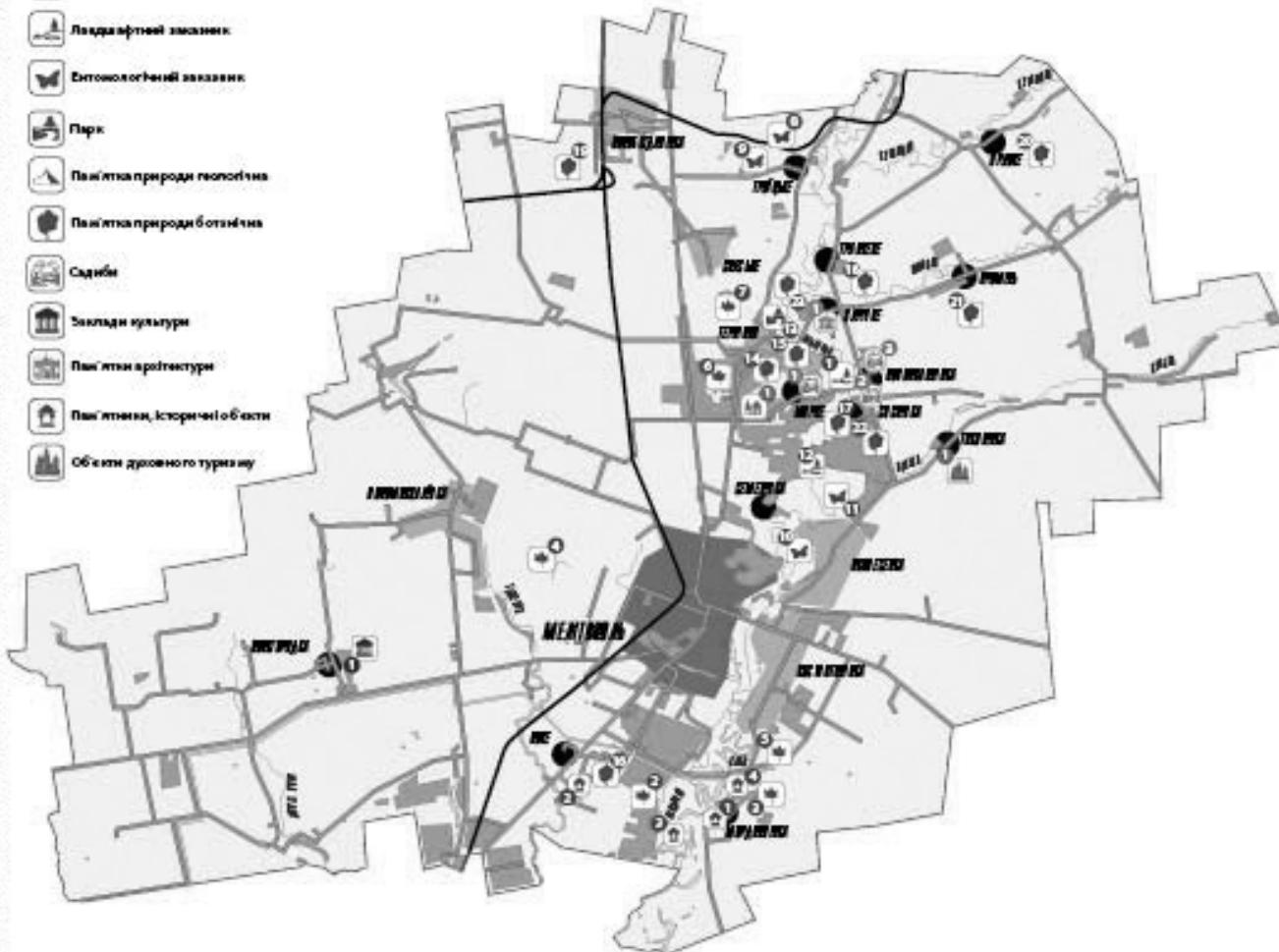

1. Автостанція
2. Залізнична станція: Камиш-Зоря

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Мелітопольський район

- Заповідник
- Ботанічний заказник
- Ландшафтний заказник
- Ентомологічний заказник
- Парк
- Пам'ятка природи геологічна
- Пам'ятка природи ботанічна
- Садиба
- Завдяки культурі
- Пам'ятки архітектури
- Пам'ятники, історичні об'єкти
- Об'єкти духовного туризму

Мелітопольський район

У 67 селах і 1 селищі міського типу Мелітопольського району живуть 54 800 чоловік. Район розташований у південно-східній частині Запорізької області.

До водних ресурсів району входять річки: Молочна (69 км), Тащенак (27 км), Малий Утлюк (25 км), Юшанлі (20 км), притоки річки Молочної: Кульман, Арабка. В селах Оленівка і Трудове розташовані ставки. Площа Молочного лиману в межах району складає 324 га. Значну територію району займають лісові зони.

Завдяки своїм унікальним пам'яткам природи, історії і культури Мелітопольський край славиться по всій Україні. Історико-археологічний заповідник "Кам'яна могила" у с. Мирне – унікальна пам'ятка стародавньої історії і культури. Залишок сарматського ярусу третинної епохи (14 млн років тому). Багаторічні археологічні дослідження привели до відкриття понад 60 гротів і печер, на стінах яких зосереджено велику кількість петрогліфів – унікальних зразків первісного мистецтва. До піскового пагорбу прилягає цілинний степ з реліктовими та ендемічними рослинами, які занесені до Червоної книги України. Унікальним явищем стало відкриття найстародавнішої писемності на Землі – так званої "прошумерської писемності", яка може бути представлена на міжнародних виставках світу. У 1954 році "Кам'яна Могила" оголошена державним історико-археологічним заповідником.

До основних туристичних об'єктів можна дістати трасою Харків–Сімферополь.

Заповідники

1. Національний Історико-археологічний заповідник "Кам'яна могила"

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Старобердянський ландшафтний заказник
2. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
3. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
4. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
5. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
6. Ботанічний заказник "Троїцька балка"
7. Ботанічний заказник "Відріг Чебрецовий"
8. Ентомологічний заказник "Цілинна балка "Троїцька", ділянка №1"
9. Ентомологічний заказник "Цілинна балка "Троїцька", ділянка №2"
10. Ентомологічний заказник "Цілинна ділянка в заплаві р. Молочна"
11. Ентомологічний заказник "Цілинна ділянка в гирлі р. Арабка"
12. Рекреаційна зона Старобердянського лісництва
13. Заповідник "Цілющі джерела"
14. Дуб "Патріарх"
15. Цілющі джерела
16. Парк "Садове"
17. Дуб черешчатий
18. Віковий дуб черешчатий
19. Цілинна ділянка вздовж залізниці
20. Цілинна ділянка по балці "Курушана"
21. Дуб черешчатий
22. Дуб черешчатий
23. Парк "Еліта"

Садиби сільського (зеленого) туризму, вінوسадиби

1. Садиба зеленого туризму, с. Мірне
2. Садиба зеленого туризму, с. Соснівка
3. Садиба сільського туризму, с. Новопилипівка

Заклади культури і мистецтв

1. Центр чеської національної культури

Історико-архітектурні споруди

1. Залишки садиби Классенів

Історико-культурні пам'ятки

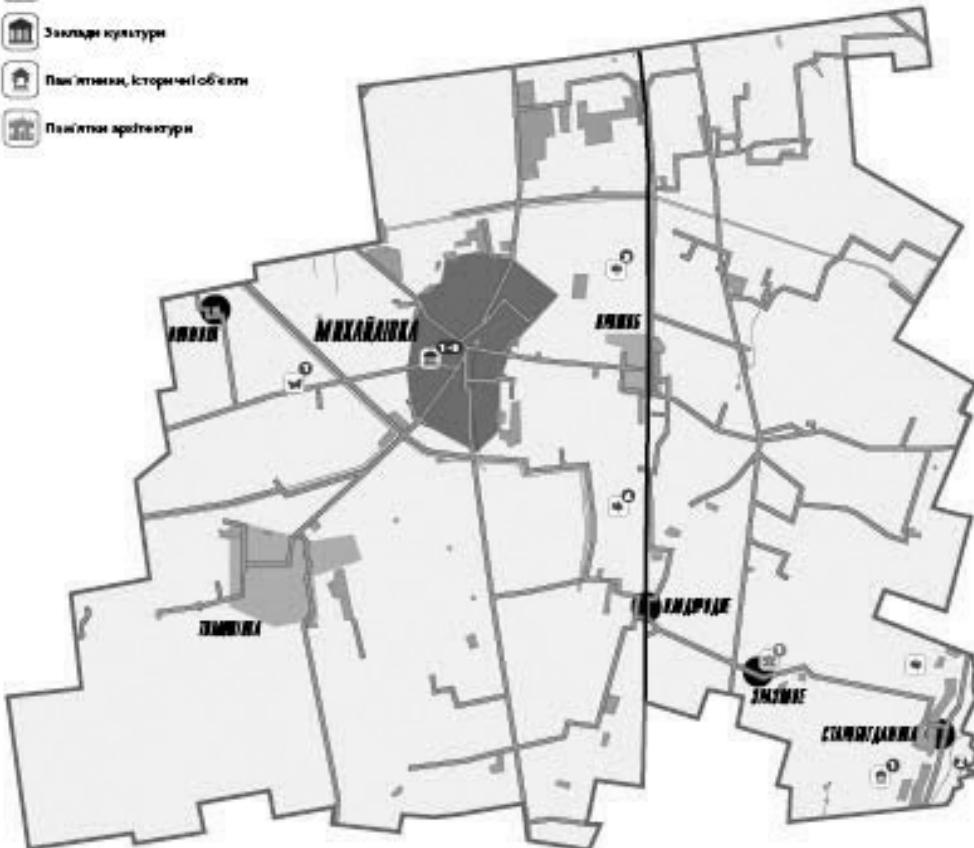
1. Бліндаш, де розміщувався командиний пункт 118-го стрілецької дивізії і 117-го артилерійського полку, 1943 р.
2. Будинок, де розміщувався штаб 463-го стрілецького полку, 1943 р.
3. Місце прориву німецької лінії оборони "Вотан" радянськими військами
4. Бліндаш, де розміщувався штаб 54-го стрілецького полку

Об'єкти духовного туризму

1. Храм Тихонівської церковної громади (споруда поч. XX ст.)

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів Михайлівського району

- Ботанічний заказник
- Ентомологічний заказник
- Заклади культури
- Пам'ятки, історичні об'єкти
- Пам'ятки архітектури

40

Михайлівський район

Михайлівський район із площею 1,1 тис. кв. км і центром у смт Михайлівка розташовується у західній частині області і межує з Василівським, Токмацьким, Мелітопольським, Веселівським районами нашої області. Відстань до Запоріжжя – 70 км.

Район знаходиться на Причорноморській рівнині, на водороздільному плато, між річками Дніпром та Молочною.

Сьогодні тут проживають 31,0 тисяч чоловік. В районі 48 населених пунктів, 2 з яких – селища. За адміністративним устроєм район поділений на 8 сільських та 2 селищні ради.

На території району знаходяться ентомологічні та ботанічні заказники – цілинні ділянки вздовж залізниці й вздовж зрошуувального каналу, Старобогданівське урочище. Усі місцевого значення.

Через територію району проходить Придніпровська залізнична колія, і діють 3 залізничні станції. Залізниця має державне значення, крім того вона є частиною залізниці сполученням Москва–Сімферополь. Зручне розташування району дає можливість виходу на Одеську залізницю та на Донецьк (станція Федорівка). Територію району також перетинає автомобільна траса Москва–Сімферополь.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Ентомологічний заказник "Цілинна ділянка вздовж зрошуувального каналу"
2. Ботанічний заказник "Урочище Старобогданівське"
3. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка вздовж залізниці"
4. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка вздовж залізниці"

Заклади культури і мистецтва

1. Михайлівський районний краєзнавчий музей ім. Д. Е. Онопрієнка
2. Михайлівський районний будинок культури
3. Михайлівська дитяча музична школа
4. Михайлівський районний центр дозвілля
5. Михайлівська районна бібліотека

Історико-культурні та археологічні пам'ятки

1. Курганий могильник "Куляб-Могила"

Історико-архітектурні споруди

1. Млин кін. XIX ст.

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Новомиколаївський район

- Зоологічний заказник
- Ботанічний заказник
- Ландшафтний заказник
- Парк
- Пам'ятка природи ботанічна
- Пам'ятка природи комплексна
- Садиби, об'єкти сільського туризму
- Заклади культури
- Пам'ятники, історичні об'єкти

Новомиколаївський район

У північно-східній частині області на площі 1,0 тис. кв. км лежить Новомиколаївський район. Він знаходиться на стику Запорізької, Донецької і Дніпропетровської областей. На його території проживає 17,9 тисяч чоловік населення, 90 % якого складають українці. В районі два селища міського типу: Новомиколаївка та Тернувате, та 68 сільських населених пунктів.

Районний центр – Новомиколаївка знаходитьться на правому березі малюсінної річки Верхня Терса.

Новомиколаївський район сполучається з іншими населеними пунктами завдяки шляхам республіканського значення Запоріжжя–Донецьк, а також місцевого значення Новомиколаївка–Тернувате. Автобусна мережа охоплює майже увесь район і діє протягом сезону.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

- 1. Зоологічний заказник "Цілинна ділянка"
- 2. Ландшафтний заказник "Хвойно-листяний ліс з степовою ділянкою і струмком"
- 3. Ландшафтний заказник "Балка Червоногорівська"
- 4. Ландшафтний заказник "Балка Мар'янівська"
- 5. Ландшафтний заказник "Ставок із степовими ділянками"
- 6. Ландшафтний заказник "Балка Терсянська"
- 7. Ландшафтний заказник "Балка Садова"
- 8. Ботанічний заказник "Балка Голубівка"
- 9. Зоологічний парк місцевого значення "Таврія"
- 10. Ботанічний заказник "Балка безіменна"
- 11. Ботанічний заказник "Балка Гончари"
- 12. Ботанічний заказник "Балка Голубовка"
- 13. Зоологічний заказник "Лубенцівський"
- 14. Зоологічний заказник "Каштанівський"
- 15. Ландшафтний заказник "Кучерявий"
- 16. Балка "Роднинська"
- 17. Дуб черешчатий
- 18. Цілинна ділянка біля р. Терса

Заклади культури і мистецтв

- 1. Новомиколаївський районний історико-краєзнавчий музей
- 2. Новомиколаївський районний будинок культури
- 3. Новомиколаївська районна бібліотека
- 4. Новомиколаївська школа естетичного виховання

Садиби та об'єкти сільського (зеленого) туризму, етносадиби

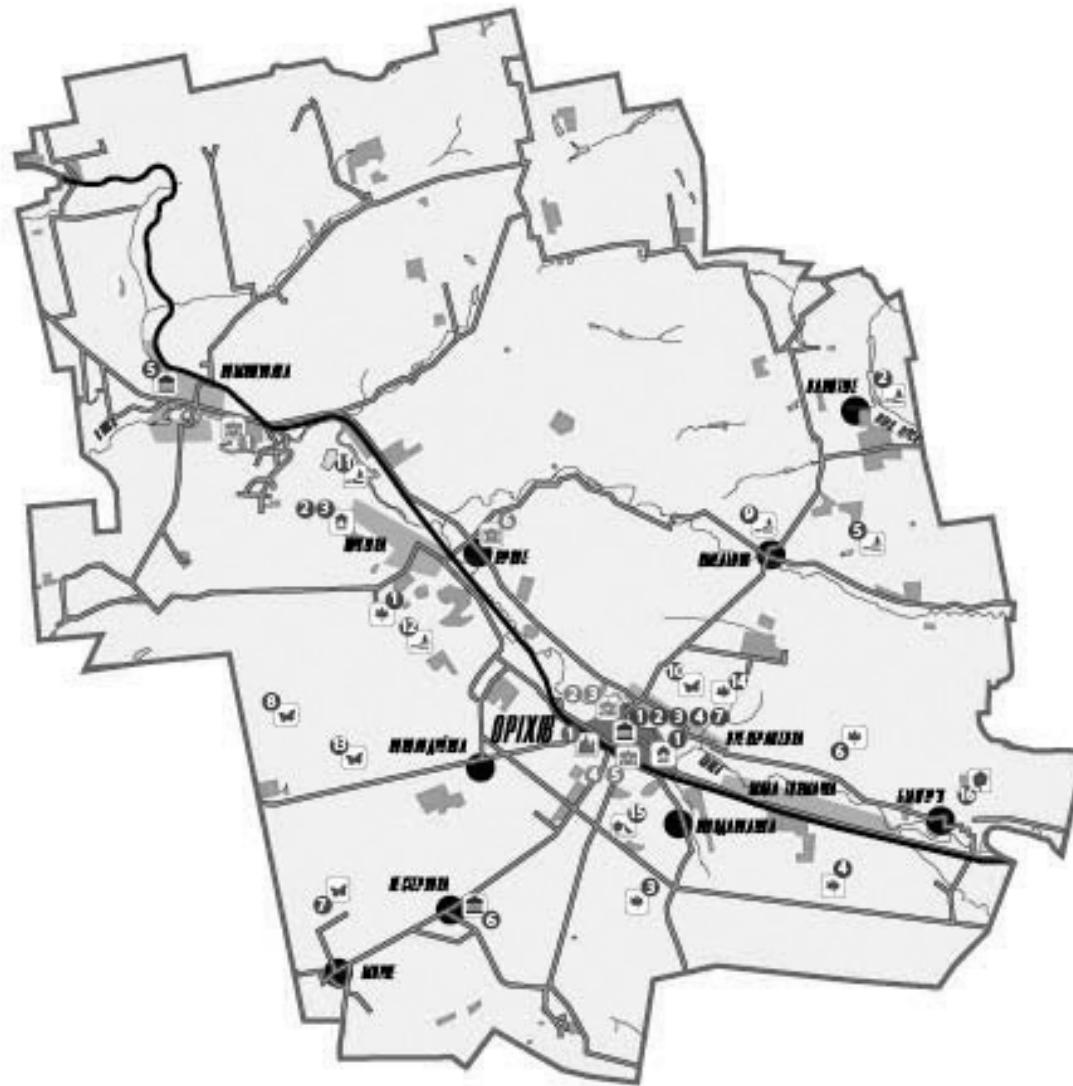
- 1. Садиба зеленого туризму, с. Новосолоне
- 2. Запорізький кінний завод № 86

Історико-культурні пам'ятки

- 1. Пам'ятник трудової слави – трактор ЧТЗ
- 2. Меморіальний комплекс на честь воїнів-визволителів

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів Оріхівського району

- Ботанічний заповідник
  - Ландшафтний заповідник
  - Ентомологічний заповідник
  - Пам'ятка природи ботанічна
  - Пам'ятка природи комплексна
  - Заклади культури
  - Пам'ятники, історичні об'єкти
  - Пам'ятки архітектури
  - Об'єкти духового туризму

Оріхівський район

Оріхівський район розташований у південно-східній частині Запорізької області, загальна площа – 1,6 тис. кв. км. Районний центр (м. Оріхів) знаходиться на лівому березі річки Конки в 60 км від м. Запоріжжя. Сьогодні в районі 58 населених пунктів, що підпорядковані одній селищній та 22 сільським радам, проживає понад 50,0 тисяч чоловік.

Природа щедро нагородила цю місцевість водними і лісовими ресурсами. На території Оріхівського району протікають річки: Конка, Мала Токмачка, Жеребець, Комишуваха, Мала Комишуваха, Мала Московка, Берестова, Верхня Терса. В межах району розташовані штучні водойми (ставки) та природне озеро. Ліси та інші лісовікриті площи складають по району 7563,4 га.

На території району виявлено велику кількість курганів (навколо м. Оріхова, смт Комишуваха), а також старовинні поховання (с. Новопрокопівка і Новоданилівка) і знаряддя праці епохи бронзи.

По території району проходять автотраса державного значення Запоріжжя-Маріуполь і залізнична дорога "Запоріжжя – 2 – Пологи" із станцією "Оріхівська". Між населеними пунктами існує автобусне сполучення. До пізнавальних об'єктів ведуть дороги з асфальтовим покриттям. Місцеві кафе і Ідальні нагодують подорожуючих туристів стравами домашньої кухні.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Ботанічний заказник "Юрківська гора"
2. Ландшафтний заказник "Балка Панютинська"
3. Ботанічний заказник "Балка Білоглинна"
4. Ботанічний заказник "Урочище Мала Токмачка"
5. Ландшафтний заказник "Цілінна лощина з ярами"
6. Ботанічний заказник "Балка Бабакова"
7. Ентомологічний заказник "Балка Сидельникова"
8. Ентомологічний заказник "Балка Норова"
9. Ландшафтний заказник "Вигін Чабанка"
10. Ентомологічний заказник "Балка Оріхівська"
11. Ландшафтний заказник "Юрківський лиман"
12. Ландшафтний заказник "Урочище Жовта круча"
13. Ентомологічний заказник "Балка Чуграєва"
14. Ботанічний заказник "Урочище Преображенське"
15. Балка "Велика кам'яна"
16. Віковий дуб черешчатий

Об'єкти духовного туризму

1. Свято-Покровський Храм

Заклади культури і мистецтв

1. Оріхівський районний краєзнавчий музей
2. Оріхівський будинок культури
3. Оріхівська районна бібліотека для дорослих
4. Оріхівська районна бібліотека для дітей
5. Комишуваська дитяча музична школа
6. Нестерянська дитяча музична школа
7. Оріхівська дитяча музична школа

Історико-архітектурні споруди

1. Залишки Микитинської фортеці
2. Торговельні ряди
3. Будинок Генріка Янценя
4. Комплекс споруд жіночої гімназії та чоловічого реального училища
5. Будинок міської управи
6. Земська школа (поч. ХХ ст.)

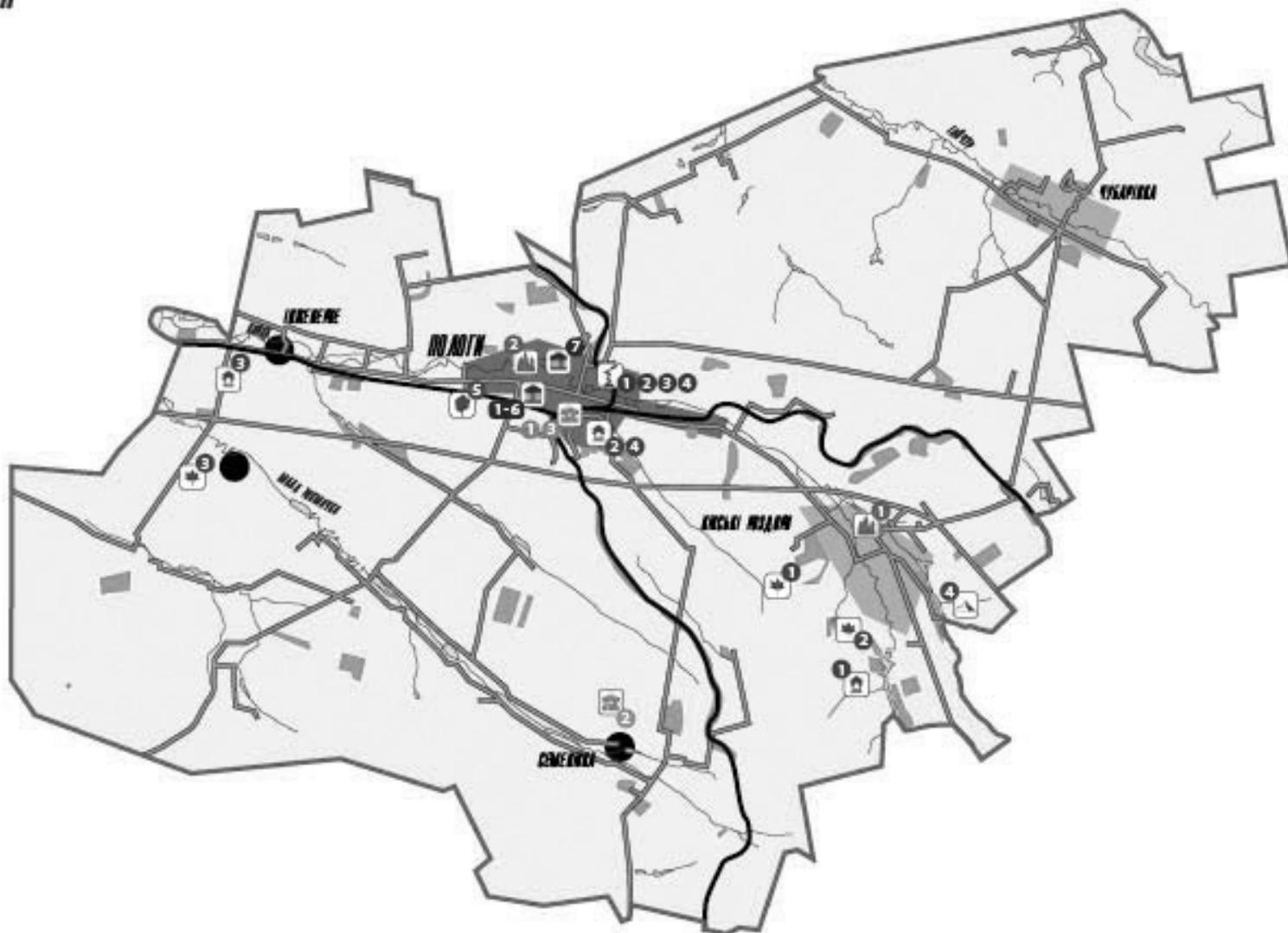
Історико-культурні та археологічні пам'ятки

1. Братьська могила петроградських і московських курсантів, 1920 р.
2. Курганий могильник "Шаврова могила"
3. Поселення "Мечеть-могила"

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів Пологівський район

- Ботанічний заказник
- ▲ Пам'ятка природи геологічна
- Пам'ятка природи ботанічна
- Залізниця
- Пам'ятки архітектури
- Пам'ятники, історичні об'єкти
- Об'єкти духовного туризму
- Фестивалі та свята

Пологівський район

Пологівський район займає площеу 1,4 тис. км на північному сході Запорізької області. Складається він із 38 населених пунктів, що підпорядковані одній міській і 12 сільським радам, тут проживають понад 44,0 тис. чоловік населення.

На території району протікають річки: Конка, Мала Токмачка, Ожерельна, Гайчур, Вербова. В селах району налічується 90 малих, середніх та великих ставків загальною площею 515,58 га. Ліси та інші лісовікриті площи в районі складають 6,2 тис. га.

З метою збереження первісних ділянок природи на території району, поблизу сіл Кінські Роздори і Новофедорівка, створено ботанічні заказники місцевого значення. Історія Пологівського краю розпочалася ще в 1770 році, коли за наказом імператриці Катерини II на території сучасного Пологівського району почалося будівництво Кирилівської фортеці, яка була центральною в Дніпровській лінії укріплень. Сьогоднішні Залишки Кирилівської фортеці – це земляні вали до 3-4 м висотою. Знаходяться всередині села, за 1 км на його схід. З півночі на південь через них проходить дорога. Ця дорога поклала початок заселенню району (с. Семенівка).

До Пологівського району можна дістати залізничним шляхом: Дніпропетровськ–Бердянськ автотранспортом: Запоріжжя–Маріуполь. Туристи можуть зупинитися у готелі, а також зняти кімнату у приватній садибі. Харчування у ресторані, кафе або юдалні.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

- 1. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
- 2. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
- 3. Ботанічний заказник "Цілинна балка"
- 4. Велика кам'яна скеля біля р. Суха Конка
- 5. Паркова зона відпочинку

Заклади культури і мистецтв

- 1. Пологівський районний краєзнавчий музей
- 2. Пологівський районний будинок культури
- 3. Пологівська районна школа мистецтв
- 4. Пологівська центральна районна бібліотека
- 5. Центр регіональної культурної політики та технічного нагляду
- 6. Комунальний будинок культури "Грник"
- 7. Художньо-керамічна майстерня "Добра глина"

Об'єкти духовного туризму

- 1. Спасо-Преображенська церква
- 2. Синагога

Історико-архітектурні споруди

- 1. Залізничний вокзал
- 2. Залишки Кирилівської фортеці
- 3. Будівля земського училища ім. М. О. Корфа, 1902 р.

Історико-культурні та археологічні пам'ятки

- 1. Курганний могильник
- 2. Пам'ятник на честь 100-річчя локомотивного депо, станція Пологи
- 3. Курганний могильник кургану "Інженерненський"
- 4. Пам'ятник трудової слави – трактор ЧТЗ С

Традиційні свята та фестивалі

- 1. Фестиваль "Джерело" (Квітень- травень)
- 2. День району (17 вересня)
- 3. Фестиваль "Мелодії рідних сердець" (Квітень- травень)
- 4. Дитячий фестиваль "Капітошка" (1 червня)

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Приазовський район

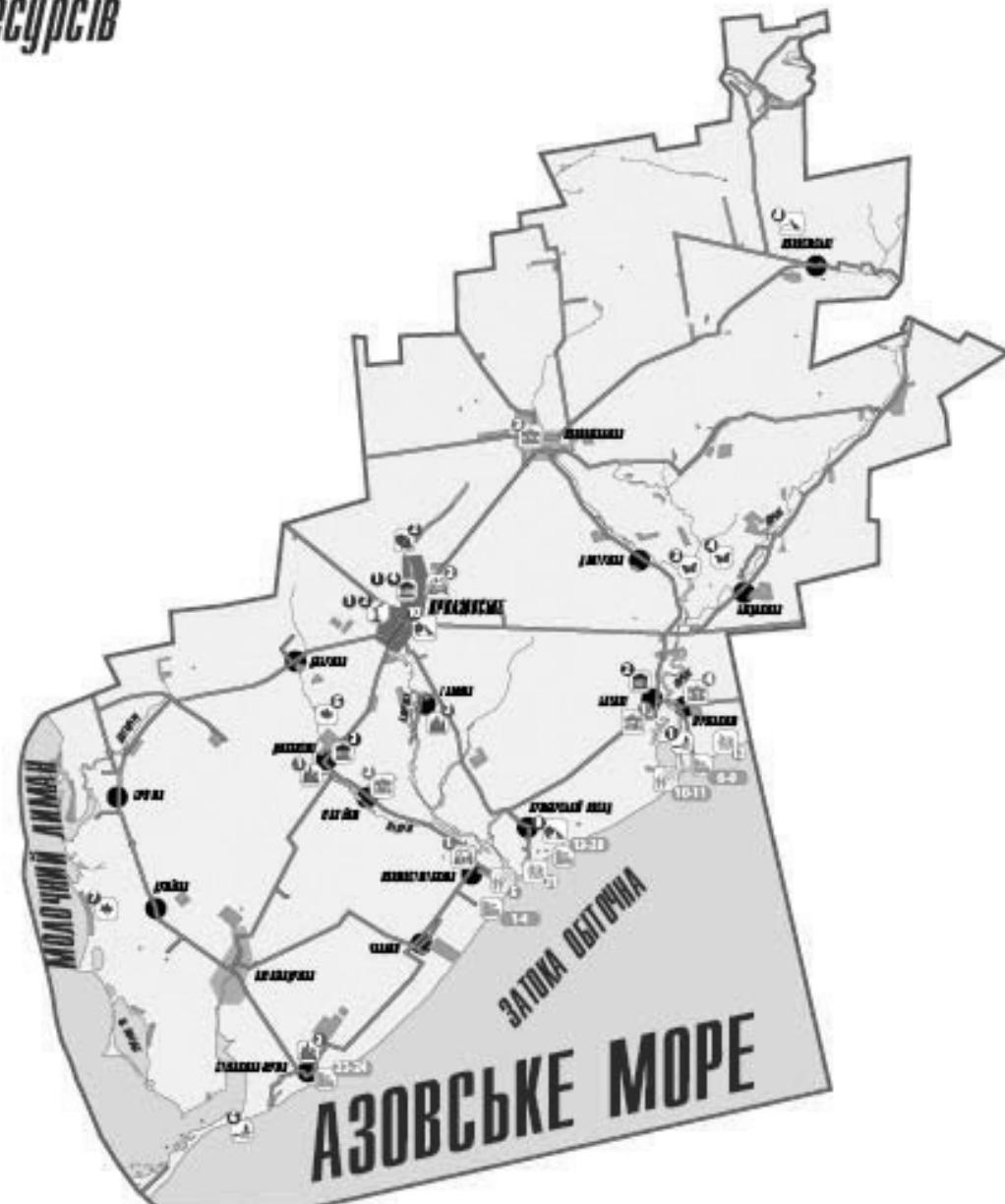
Приазовський район

У південній частині Запорізької області розташований Приазовський район. На сході він межує з Приморським районом, на північному сході – з Чернігівським, на півночі – з Токмацьким, на заході – з Мелітопольським, на південному заході по акваторії Молочного лиману – з Якимівським районом. Частина території району омивається водами Азовського моря та Молочного лиману, берегова лінія сягає 90 км.

Загальна площа території складає 1,9 тис. кв. км. До складу району входять 52 населених пунктів, у тому числі 2 селища: Приазовське та Нововасилівка, де живуть 32,9 тисяч чоловік.

Район знаходитьться на території Причорноморсько-Приазовської наземності. Річки Домузгла, Корсак, а також похилі степи, подекуди перерізані балками, що тягнуться до Азовського моря, належать до басейну Азовського моря.

До всіх туристичних об'єктів району ведуть дороги з асфальтовим покриттям. До послуг туристів кафе та домашня кухня.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

- Ландшафтний заказник "Гирло р. Корсак"
- Лісовий заказник "Лісовий масив біля р. Домузла"
- Ентомологічний заказник "Цілінна ділянка в поймі р. Корсак"
- Ентомологічний заказник "Цілінна ділянка в поймі р. Корсак"
- Ботанічний заказник "Балка Домузла"
- Ландшафтний заказник "Степанівська коса"
- Ботанічний заказник "Захисна лісосмуга"
- Кам'яна могила біля с. Новоспаське
- Природне джерело мінералізованої води
- Природне джерело "Гук"

Заклади культури і мистецтва

- Приазовський районний краєзнавчий музей
- Етнографічний музей, с. Ботієво
- Дівнинський сільський краєзнавчий музей
- Приазовська центральна районна бібліотека

Історико-архітектурні споруди

- Старовинна будівля кінця XIX ст. (нині будинок сільської ради)
- Старовинна будівля кінця XIX ст. (нині приміщення сільської ради та бібліотеки)
- Старовинна споруда кінця XIX ст. (нині сільська бібліотека)
- Старовинна будівля кінця XIX ст. (нині приміщення сільської бібліотеки)

Садиби сільського (зеленого) туризму, етносадиби

- Садиби сільського туризму, с. Новокостянтинівка
- Албанська етносадиба, с. Приазовське

Об'єкти духовного туризму

- Церква Святої Трійці
- Церква Святого Дмитра (кінець XIX ст.)
- Свято-Успенська церква кінця XIX ст.

Оздоровчі заклади

- Пансіонат "Азов"
- Пансіонат "Металург"
- База відпочинку "Азовський маяк"
- База відпочинку "Надія"
- Дитячо-оздоровчий заклад "Азовський маяк"
- Пансіонат "Екскребул"
- База відпочинку "Маяк"
- База відпочинку "Сонячний берег"
- База відпочинку "Бригантина"
- Дитячо-оздоровчий заклад "Чайка"
- Дитячо-оздоровчий заклад "Азовець"
- Притулок "Вікторія"
- База відпочинку "Факел"
- База відпочинку ТОВ "Каміон плюс"
- База відпочинку "Бриз"
- База відпочинку "Дельфін"
- База відпочинку "Павлоградвугілля"
- База відпочинку "Смак"
- База відпочинку "Комунар"
- База відпочинку "Водник"
- Туристичний комплекс "Рибачий"
- База відпочинку ПП "Шостак Г. А."
- База відпочинку ПП "Шостак Л. І."
- База відпочинку ПП "Кононенко"

Традиційні свята та фестивалі

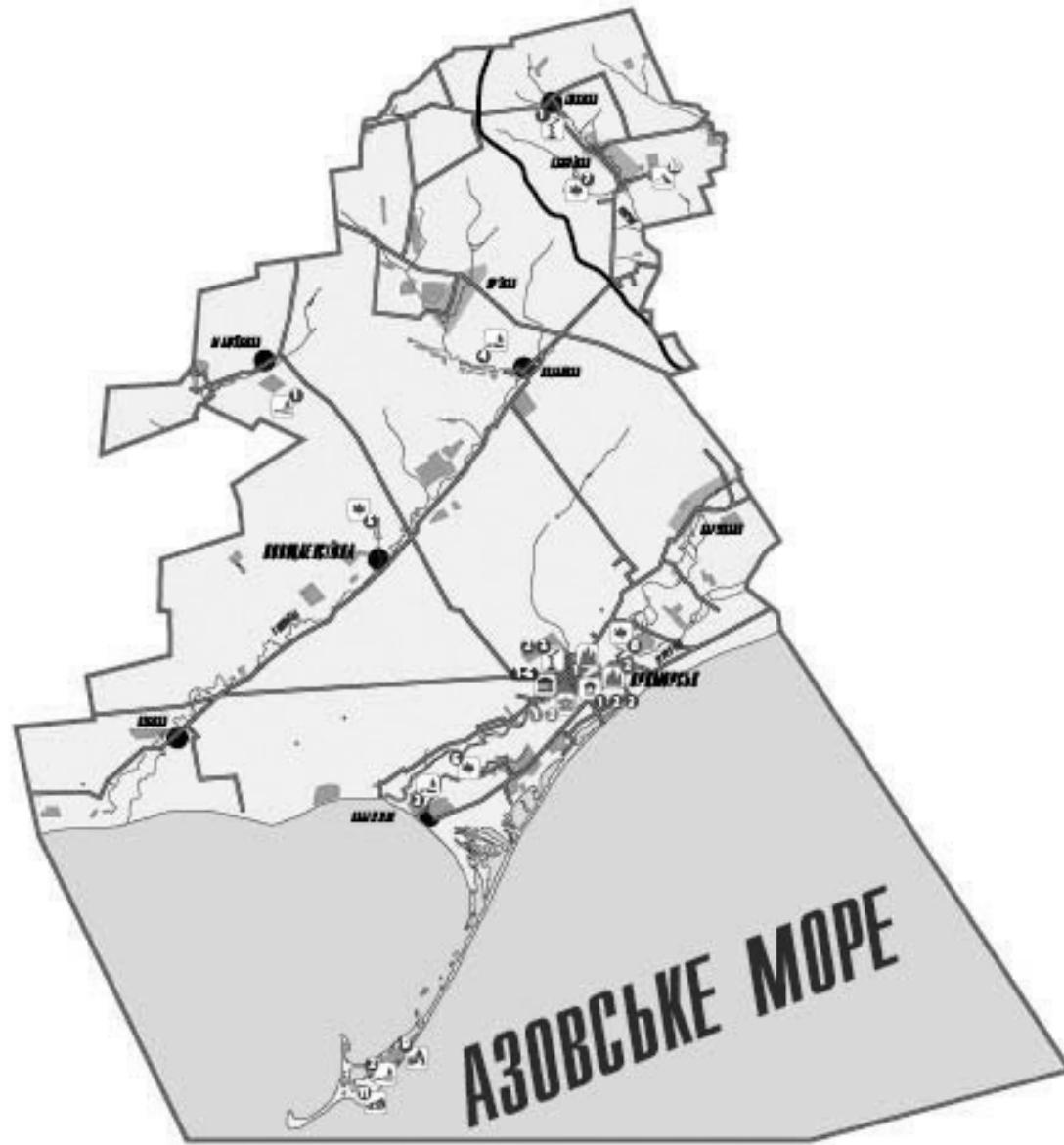

- День Слов'янської писемності та культури
- Свято "В гостях у Солохи"

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Приморський район (ч.1)

- Ботанічний садник
- Ландшафтний парк
- Парк
- Пам'ятка природи геологічна
- Природні об'єкти
- Заклади культури
- Пам'ятки, історичні об'єкти
- Пам'ятки архітектури
- Об'єкти ділового туризму
- Фестивалі та свята

Приморський район

Приморський район розташований в південній частині Запорізької області на узбережжі Азовського моря. Загальна площа району – 1,4 тис. кв. км, загальна кількість населення – 33,0 тис. чоловік. Це справжня степова зона, найбільш посушлива територія країни. Троях пагорбиста на півночі, вона поступово вирівнюється в напрямку Азовського моря.

Територія району формою нагадує трикутник, обмежений кордонами трьох інших районів: Чернігівським – на півночі, Приазовським – на заході, Бердянським – на сході. Південна частина окреслена акваторією Азовського моря. В межах південної окраїни позначилася геологічна особливість – Приазовський щит – вихід на поверхню давніх гранітів та метаморфічних порід, що нині визначені як геологічні пам'ятники Приазов'я. Найбільш помітні – Елісейський кар'єр (інша назва – Зелена Могила) і Мануйлівський курган (Корсак-Могила).

Спочатку район мав назву Ногайського. З 1964 року смт Ногайськ було перейменовано в смт Приморське. І у січні 1965 року організовується Приморський район.

На території району течуть 10 річок загальною довжиною 200 км: Обіточна, Лозоватка, Кільтичія, Солона, Чокрак, Корсак, Сисикулак, Біленька, Юшанлі, Шовплай. Три із них впадають в Азовське море. Також тут знаходяться озера Ногайської групи, озеро Лікуванельне та Солоне. В озерах та лиманах є значні поклади мінеральної грязі, яка має велике значення для розвитку курорту.

До Приморська веде автомобільний шлях м. Запоріжжя–Мелітополь, або Токмак–Приморськ. Між населеними пунктами діють 8 автобусних маршрутів.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

- Ландшафтний заказник "Корсак-могила"
- Ландшафтний заказник "Коса Обіточна"
- Ландшафтний заказник "Ставки з лісонасадженнями навколо"
- Ландшафтний заказник "Водосховище з лісонасадженнями навколо"
- Ботанічний заказник "Цілинна балка"
- Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
- Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
- Ботанічний заказник "Берег старого русла р. Обіточна"
- Природний заповідник "Коса Обіточна"
- Елісейський пегматитовий кар'єр "Блакитні озера" ("Зелена могила")
- Солоне джерело на косі Обіточна

Заклади культури і мистецтв

- Приморський районний краєзнавчий музей
- Приморська центральна районна бібліотека
- Приморський районний будинок культури
- Дитяча музична школа
- Дитяча художня школа
- Приморський районний організаційно-методичний центр

Історико-культурні пам'ятки

- Пам'ятник членам Першої Ногайської Ради
- Пам'ятник на честь створення Ногайської МТС
- Меморіальний комплекс на честь радянських воїнів

Історико-архітектурні споруди

- Будинок жіночої гімназії кін. XIX- поч.XX ст.
- Будинок реального училища- поч. XX ст.

Об'єкти духовного туризму

- Церква Святої Трійці (Троїцька церква)
- Свято-Нікольський храм

Традиційні свята та фестивалі

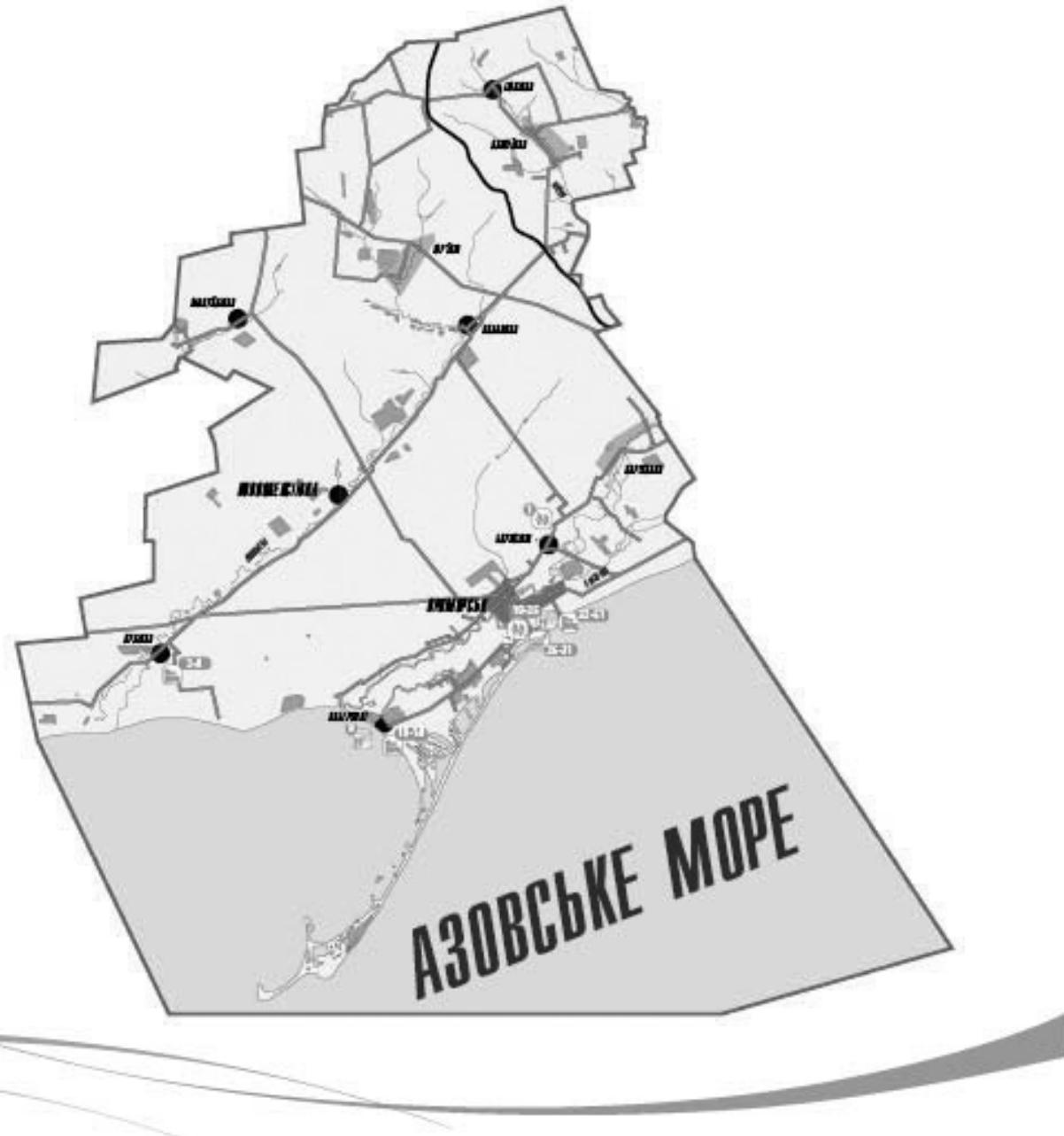

- День слов'янської писемності та культури (24 травня)
- Національний культурний фестиваль мистецтв "Ми — українські"
- День міста (18 вересня)

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Приморський район (ч.2)

- База відпочинку, пансіонат
- Оздоровчий комплекс, санаторій
- Дитячий оздоровчий табір
- Турбаза, спортивний центр

Оздоровчі заклади

1. "Автотурист", с. Борисівка
2. База відпочинку "Азовець-ЗЗМК"
3. База відпочинку "Дружба"
4. База відпочинку "Орлівка"
5. База відпочинку "Промінь" ("Луч")
6. База відпочинку "Хвиля" ("Волна")
7. База відпочинку "Лазурний"
8. База відпочинку "Прибій"
9. Дитячий оздоровчий табір "Меотида"
10. База відпочинку "Медуза"
11. База відпочинку "Червона гвоздика"
12. База відпочинку "Казка"
13. База відпочинку "Студент"
14. База відпочинку "Хортиця ІМТ"
15. База відпочинку "Енергетик" Капітал Т
16. База відпочинку "Екос"
17. База відпочинку "Лагуна"
18. База відпочинку "Сонячна - II"
19. Дитячо-оздоровчий заклад "Хвиля" ("Волна")
20. Дитячо-оздоровчий заклад "Прометей"
21. Дитячо-оздоровчий заклад "Бригантина" СБУ
22. Дитячо-оздоровчий заклад ім. Ю. О. Гагаріна
23. Дитячо-оздоровчий заклад "Салют"
24. Дитячо-оздоровчий заклад "Ювілейний"
25. Дитячо-оздоровчий заклад "Червоні вітрила"
26. ОФТБ "Глорія"
27. Оздоровчий комплекс "Прибій"
28. Оздоровчий заклад "Зоря"
29. МРЦ „Таврія" УДДУ ПВП в Запорізькій області
30. Санаторій "Приморський"
31. Туристично-оздоровчий комплекс "Перлина"
32. Пансіонат "Дорожник"
33. Пансіонат "Перлина" ("Жемчуг")
34. База відпочинку "Мотор"
35. База відпочинку "Надія"
36. База відпочинку "Феросплавник"
37. База відпочинку "Теплотехнік"

Оздоровчі заклади

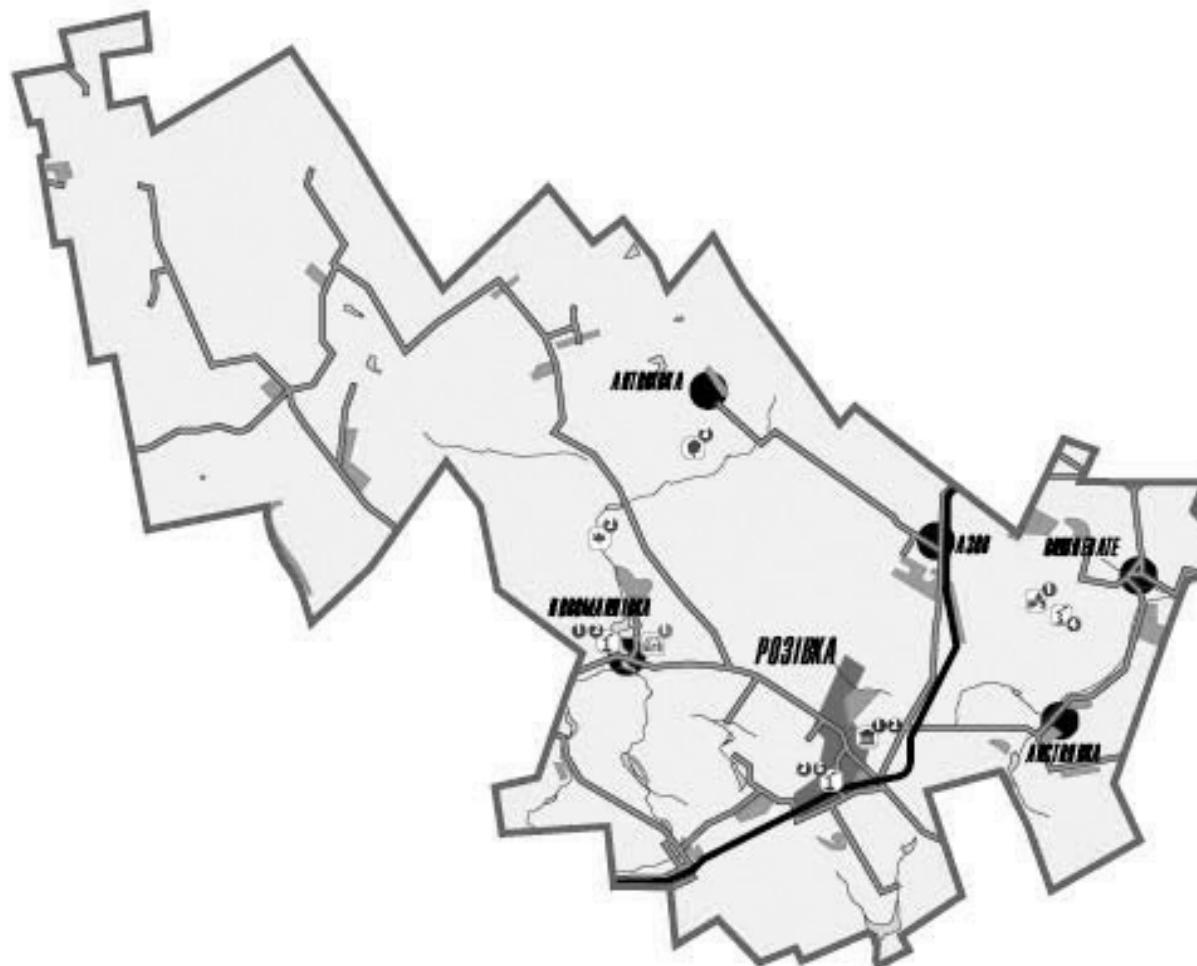

38. База відпочинку "Азов"
39. База відпочинку "Мрія"
40. База відпочинку "Морський прибій"
41. База відпочинку "Дружба"
42. База відпочинку "Нефтяник"
43. База відпочинку "Наметове містечко"
44. База відпочинку "Веселка" ("Радуга")
45. База відпочинку "Дельфін"
46. База відпочинку "Дюна"
47. База відпочинку "Магнолія"
48. База відпочинку "Аврора"
49. База відпочинку "Берізка"
50. База відпочинку "Титан"
51. База відпочинку "Альбатрос"
52. База відпочинку "Орбіта"
53. База відпочинку "Червоні вітрила-2"
54. База відпочинку "Сонячна"
55. База відпочинку "Альбатрос"
56. База відпочинку ВАТ "Дніпровагонмаш"
57. База відпочинку "Азовець-Вольний"
58. База відпочинку "Дніпровагонбуд"
59. База відпочинку "ПП Мінков"
60. Літній майданчик відпочинку ПП "Перлина" ("Жемчуг")
61. Підприємство споживчої кооперації "Кооперативний відпочинок" "Приморськ"
62. "Автотурист"

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Розівський район

- Заказник
- Ботанічний заказник
- Пам'ятка природи ботанічна
- Садиби
- Залізниця
- Фестивалі та свята

Розівський район

Розівський район – наймолодший з усіх районів Запорізької області (утворений у 1992 році) розташований на її сході і займає 610 кв. км площею. Чисельність населення – 10,8 тисяч чоловік.

Особливістю Розівського району є те, що це район багатонаціональний. Із загальною чисельністю населення (10,8 тис.), крім українців, тут проживають громадяни ще 16 національностей. В районі є села з компактним проживанням греків (с. Новомлинівка).

Ця місцевість пам'ятає події далекої давнини. Біля съюгоднішньої Розівки на ріці Калка (тепер Кальчик) у 1223 році відбулася битва русько-половецьких військ з монгольською ордою.

Заповідник "Кам'яні могили" національного значення – гордість району. Унікальні граніти цієї гірської країни не мають аналогів у світі за хімічним складом та фізичною структурою. На східному кордоні розлилося величезне озеро (20 га) глибиною до 6-7 м. Гори: Жаба, Гостра (217 м над рівнем моря), Панорамна, Маски, Витязь.

Територією району пролягає автомагістраль Запоріжжя–Маріуполь та Донецька залізниця.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Природний заповідник "Кам'яні могили"
2. Ботанічний заказник "Балка Сухі Яли"
3. Балка "Антонівка"

Заклади культури і мистецтв

1. Розівський районний центр культури і дозвілля
2. Розівська районна дитяча музична школа

Садиби сільського (зеленого) туризму, етносадиби

1. Етносадиба "Грецьке подвір'я", с. Новомлинівка

Традиційні свята та фестивалі

1. Театралізоване свято "Ой, на Івана, ой, на Купала" (6-7 липня)
2. Театралізоване свято "Еллініада" (6-7 липня)
3. Районний фестиваль народної творчості "Чисті джерела" (24 серпня)
4. Міжрегіональний фестиваль "Легенда" (остання субота травня)
5. Районний фестиваль дитячої творчості "Первоцвіт" (1 травня)

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Токмацький район

Токмацький район

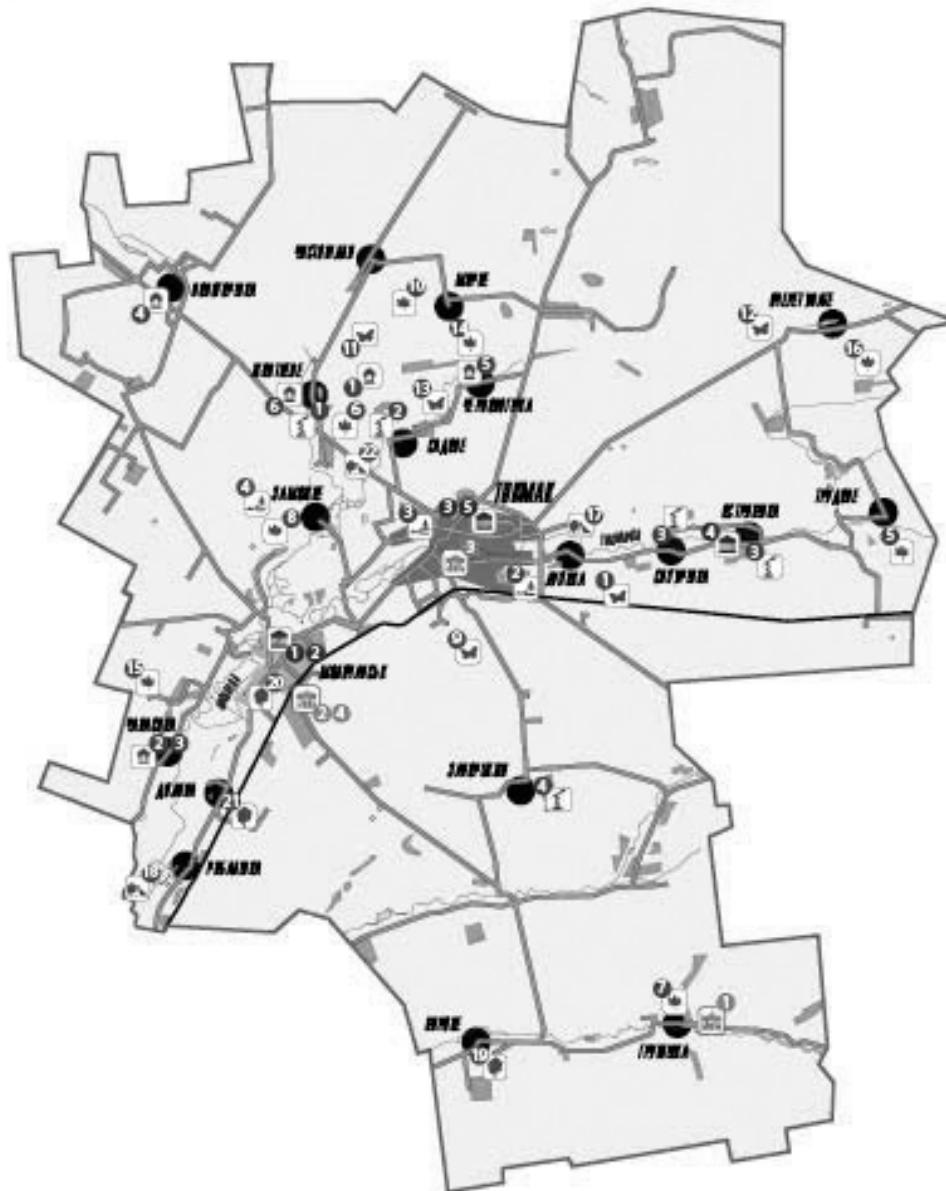
Токмацький район розташований у центральній частині Запорізької області, на відстані 92 км від обласного центру. Загальна площа – 1,4 тис. кв. км. Кількість населення в районі – 26,2 тис. чоловік, які проживають у 56 населених пунктах. Населені пункти підпорядковані Молочанській міській та 12 сільським радам. Межі району стикаються на півдні з Мелітопольським і Приазовським, на заході – з Василівським, на півночі – з Оріхівським, на сході – з Пологівським та Чернігівським районами.

На території Токмацького району протікає річка Молочна з притоками Юшанли і Чунгул, а також річки Токмак, Курошані і Куркулак. У 1974 році збудоване Кайкулацьке водосховище біля с. Трудове, де зливаються в єдине русло річки Токмак і Кайкулак. В селах Новогорівка, Скелювате, Очеретувате, Ударник знаходяться ставки.

Токмаччина славиться своїми пам'ятками історії та культури, які встановлені, в основному, на братських могилах воїнів-визволителів району від німецько-фашистських загарбників. На території краю збереглися кургани і курганні могильники. Найбільше їх поблизу річок Куркулак, Чунгул і Токмак, найвідоміший серед них курган Кінський Брід – дивовижна споруда епохи бронзи. Саме на цій місцевості пролягав легендарний Муравський шлях – один з найважливіших стратегічних та торговельних шляхів XVI – XIX століть. І саме тут у 1103 році князь Володимир Мономах розбив половецьке військо. А у 1999 році було знайдено могильник викопних тварин віком 3 млн років (південні слони, олень, кінь).

Токмацький район пропонує туристам ознайомитися з культурою й побутом менонітів, що проживали на території краю у XIX – початку ХХ століть.

До всіх туристичних об'єктів району ведуть дороги з асфальтовим покриттям. До послуг туристів кафе та домашня кухня.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

1. Ентомологічний заказник "Цілинна ділянка вздовж балки"
2. Ландшафтний заказник "Захисне лісове насадження на хвилястій місцевості"
3. Ландшафтний заказник "Грунтозахисне лісонасадження"
4. Ландшафтний заказник "Балка Найвер"
5. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
6. Ботанічний заказник "Цілинна балка"
7. Ботанічний заказник "Лісосмуга з підліском глоду"
8. Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
9. Ентомологічний заказник "Узлісся на острогах балки"
10. Ботанічний заказник "Балка Чистопільська"
11. Ентомологічний заказник "Балка Відлога"
12. Ентомологічний заказник "Заліснена балка"
13. Ентомологічний заказник "Заплава р. Чунгул"
14. Ботанічний заказник "Балка Мирнівська"
15. Ботанічний заказник "Балка Рівна"
16. Ботанічний заказник "Цілинна балка з ділянкою лісу"
17. Луговський піщаний кар'єр
18. Південний схил пойми р. Молочна
19. Віковий дуб черешчатий
20. Дуб 150-річний
21. Група вікових дубів
22. Пойма річки Чунгул

Заклади культури і мистецтв

1. Молочанський Менонітський центр
2. Молочанська дитяча школа мистецтв
3. Токмацька центральна районна бібліотека
4. Остряківський музей з історії села Остряківка
5. Кімната-музей генерал-лейтенанта М. О. Антипенка

Історико-культурні та археологічні пам'ятки

1. Пам'ятний знак на місці битви князя В. Мономаха, с. Жовтневе
2. Військовий меморіальний комплекс, с. Чапаєвка
3. Курганний могильник, с. Чапаєвка
4. Курганний могильник, с. Новогорівка
5. Курган, с. Червоногірка
6. Курган "Макартет", с. Жовтневе

Історико-архітектурні споруди

1. Вітряний млин, 1888 р.
2. Млин Вільямса, кін. XIX-поч. ХХ ст.
3. Будинок поч. ХХ ст, де розміщувався ревком 1917-1918 р.
4. Будівля чавуноливарного цеху заводу Франца і Шредера, поч. ХХ ст.

Традиційні свята та фестивалі

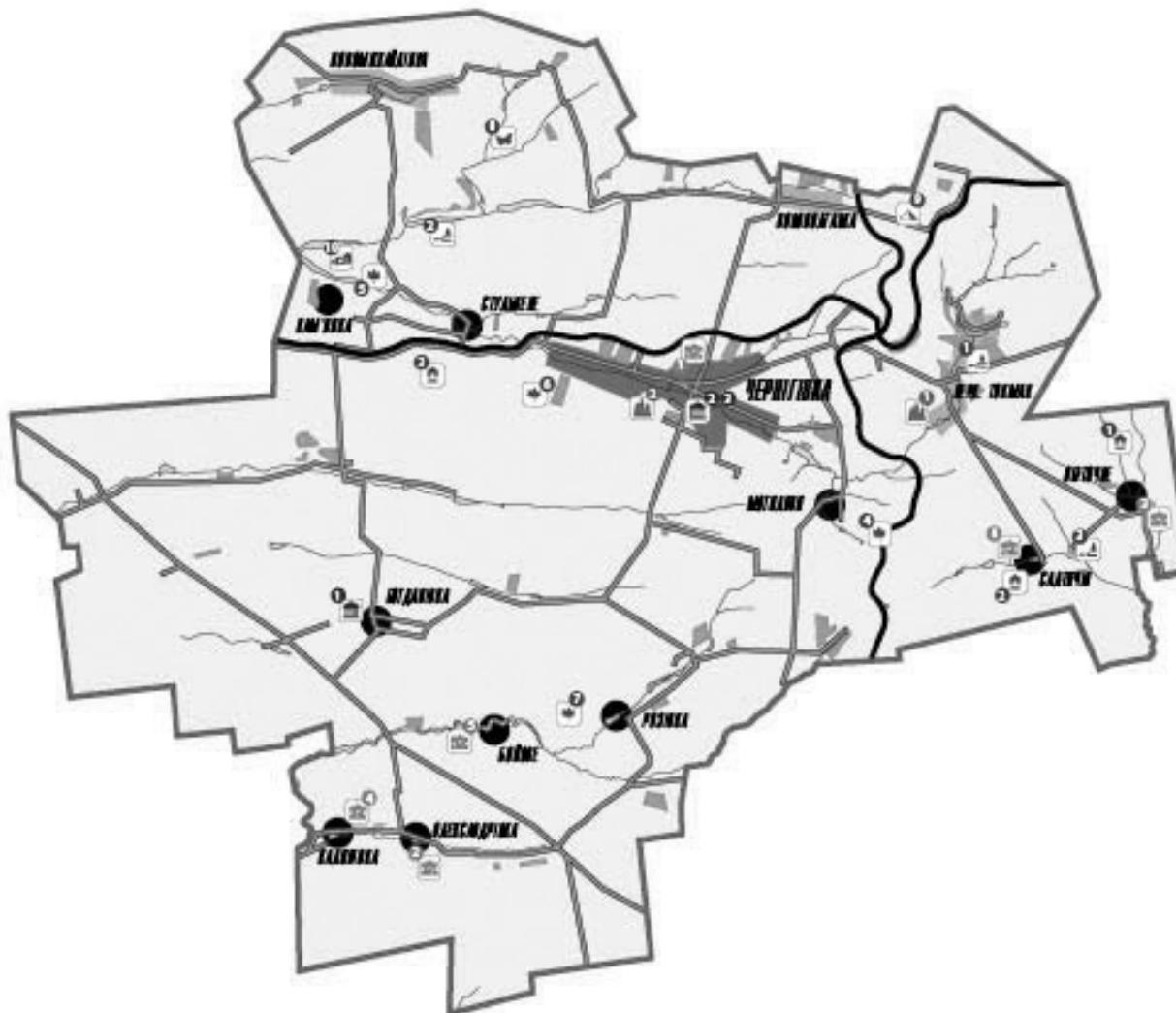

1. Фестиваль "Срібна купальська роса" (Липень)
2. Театралізоване свято "Легенда сивого степу" (Червень)
3. День села (Жовтень)
4. Фестиваль народних звичаїв та обрядів "Збережемо самобутність" (Жовтень)

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Чернігівський район

- Ботанічний заповідник
- Ландшафтний заповідник
- Екологічний заповідник
- Пам'ятка природи геологічна
- Природні об'єкти
- Культурні заповідні
- Пам'ятки архітектури
- Пам'ятники, історичні об'єкти
- Об'єкти духового туризму

Чернігівський район

У центральній частині Запорізької області розмістився Чернігівський район. Його площа становить 1,2 тис. кв. км, більша частина знаходиться на Приазовській височині. Межує з Токмацьким, Полотівським, Куйбишевським, Бердянським, Приморським, Приазовськими районами області. На території району розташований 41 населений пункт, що підпорядковується одній селищній і 11 сільським радам. Чисельність населення становить 21,7 тисяч чоловік.

Поблизу с. Новополтавка Чернігівського району бере початок найдовша річка області – Молочна із притоками Юшанли, Кайкулак, а також третя за розмірами річка Приазов'я – Обітчана.

На території сучасного району у ХІХ на початку ХХ століття існувало декілька колоній німецькомовного населення – секти менонітів та інші. Вони залишили по собі значну кількість історичних об'єктів.

Природоохоронні об'єкти представлені ботанічними, ентомологічними, ландшафтними заказниками (цілинні, степові балки й ділянки, балки з ставком, урочища, водоохоронні зони) місцевого значення у смт Чернігівка, с. Новополтавка, с. Могиляни.

До всіх туристичних об'єктів району ведуть дороги з асфальтовим покриттям. До послуг туристів кафе та домашня кухня.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

- Ландшафтний заказник "Урочище скелі"
- Ландшафтний заказник "Цілинна ділянка зі ставком"
- Ландшафтний заказник "Салтичійське степове помістя"
- Ботанічний заказник "Урочище Церкви"
- Ботанічний заказник "Водоохоронна зона"
- Ботанічний заказник "Цілинна ділянка"
- Ботанічний заказник "Степова балка"
- Ентомологічний заказник "Цілинна балка з кам'янистими оголеннями"
- "Токмак-могила" (Синя гора)
- Штучне озеро

Заклади культури і мистецтв

- Будинок-музей менонітів
- Чернігівський районний історичний музей
- Чернігівський районний центр культури та дозвілля

Історико-архітектурні споруди

- Садиба поміщика Шабаєва
- Помістя німецьких колоністів
- Учбовий корпус сільськогосподарської школи I розряду 1893-1896 рр.
- Миза (хутір) Штейбах
- Катерининський міст
- Будинок земської початкової школи, 1896-1900 рр.

Історико-культурні та археологічні пам'ятки

- Курганний могильник "Чорна Могила"
- Могила Луки Вукаловича
- Курганний могильник "Два кургани"

Об'єкти духовного туризму

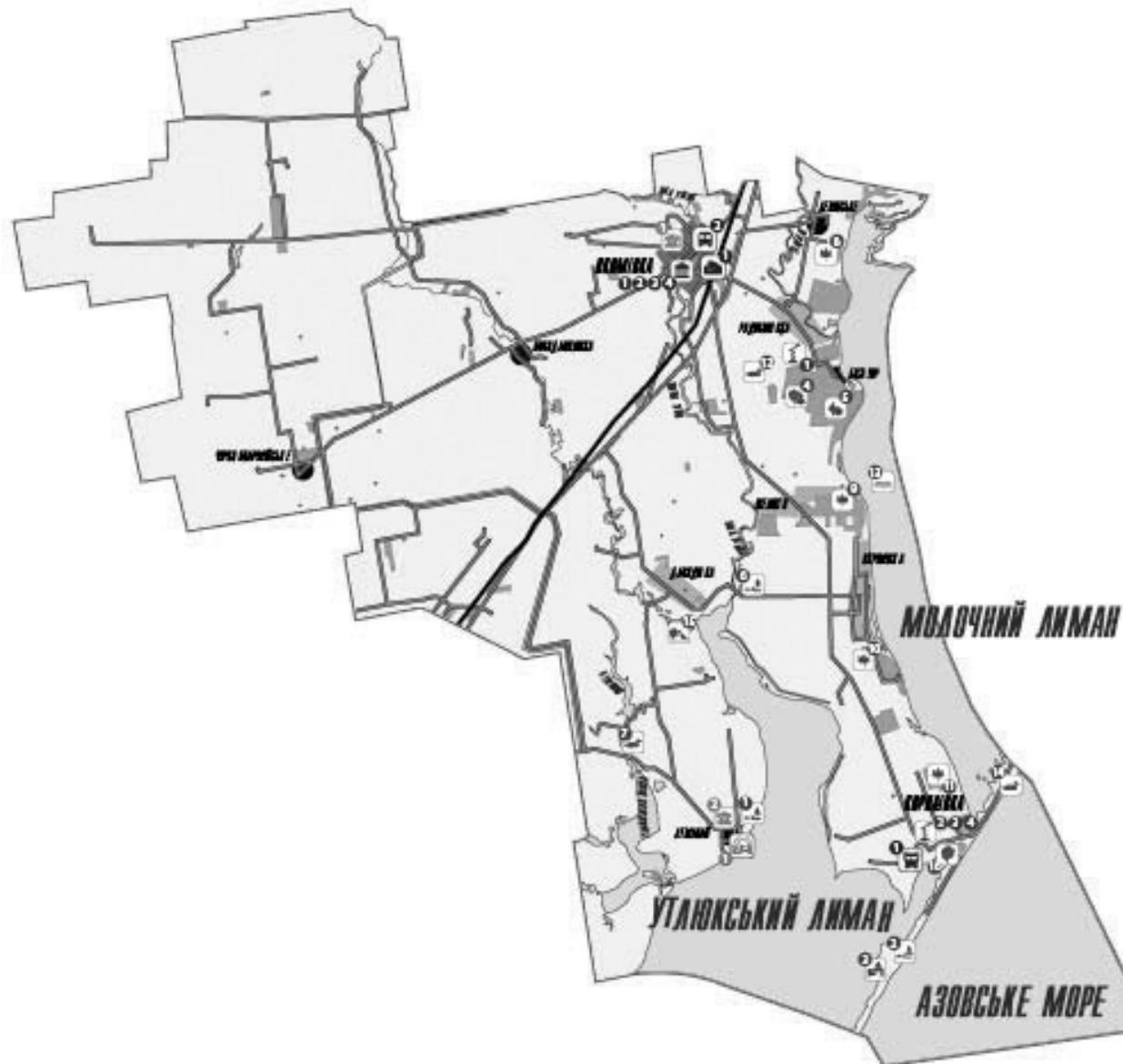

- Храм Архістратига Михаїла
- Храм Різдва Пресвятої Богородиці

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Якимівський район (ч.1)

- Орнітологічний заказник
  - Зоологічний заказник
  - Ботанічний заказник
  - Ландшафтний заказник
  - Геологічний заказник
  - Баттерфлійний заказник
  - Лісовий заказник
  - Парк
  - Пам'ятка природи ботанічна
  - Пам'ятка природи комплексна
  - Садибн
  - Культурні пам'ятки
  - Фестивалі та свята
  - Залізничний вокзал
  - Автовокзал
  - Регіональний станція пошти

Якимівський район

Якимівський район, площею 1,8 тис. км², розташований у південній частині Запорізької області. Зі сходу і південного сходу район омивається Молочним та Утлюцьким лиманами, на півдні – Азовським морем.

Загальна кількість населення – 38,1 тис. чоловік. 61,6 % населення складають українці, 31,6 – росіяни, 1,6 – болгари, решта – інші національності (татари, білоруси, корейці, азербайджанці).

Якимівка добре знає свою курортну зону. На узбережжі Азовського моря, переважно у смт Кирилівка, Алтагір, Атманай, Богатир розташовано понад 200 баз відпочинку та інших оздоровчих закладів. Дно лиманів вкрито товстим шаром лікувальної сірчано-водневої грязі Молочного лиману, яка з успіхом використовується лікувально-оздоровчими закладами.

Район перетинають дві автомобільні дороги державного значення Харків–Сімферополь та Маріуполь–Одеса, а також залізнична дорога зі станцією Якимівка. Наявність цих доріг робить район доступним для подорожуючих туристів.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду

- Ландшафтний заказник "Сивашик"
- Ландшафтний заказник "Коса Федотова"
- Дендрологічний парк "Золотий берег"
- Лісовий заказник "Радивонівський"
- Зоологічний заказник "Алтагірський"
- Ландшафтний заказник "Заплава р. Малий Утлюк"
- Орнітологічний заказник "Заплава р. Атманай"
- Ботанічний заказник "Правий берег Молочного лиману"
- Ботанічний заказник "Правий берег Молочного лиману"
- Ботанічний заказник "Правий берег Молочного лиману"
- Ботанічний заказник "Степовий схил Молочного лиману"
- Орнітологічний заказник "Ташенакський под"
- Підрологічний заказник "Молочний лиман"
- Заказник "Тирло Молочного лиману"
- Верхів'я Утлюкського лиману
- Парк санаторія "Кирилівка"

Заклади культури і мистецтв

- Якимівський районний історико-краєзнавчий музей
- Якимівська центральна районна бібліотека
- Якимівський районний будинок культури
- Якимівський районний будинок юнацької творчості

Садиби сільського (зеленого) туризму, етносадиби

- Садиба сільського (зеленого) туризму, с. Атманай

Історико-архітектурні споруди

- Будинок, де містився штаб 4-го Українського фронту
- Садиба барона Філібера, XIX ст.

Традиційні свята та фестивалі

- Фестиваль-конкурс "Слов'янська Зоряніця" (липень, щорічно)
- "Різдвяні вечорниці", "Щедрий вечір, добрий вечір" (щорічно на Новий рік)
- Свято Нептуна
- "Как на Масляной неделе"

Транспортне сполучення

- Залізничний вокзал
- Автостанція

Аварійно-рятувальні служби

- Рятувальна станція

Карта-схема туристично-рекреаційних ресурсів

Якимівський район (ч.2)

- База відпочинку, пансионат
- Світлина комплекс, санаторій
- Дитячий садорожній табір
- Дитячий табір відпочинку
- Туристична база, спортивний табір

1. Спортивний оздоровчий комплекс "Дон ПТУ"
2. Дитячий оздоровчий табір "Чайка"
3. Дитячий оздоровчий заклад "Золотий колос"
4. Дитячий оздоровчий табір "Орльонок"
5. Дитячий оздоровчий табір "Дружба-2"
6. Дитячий оздоровчий заклад "Чайка"
7. Дитячий оздоровчий заклад "Хвиля"
8. Дитячий оздоровчий центр "Сонячний"
9. База відпочинку "Динамо"
10. База відпочинку "Акація"
11. База відпочинку "Еврика"
12. База відпочинку "Прибрежний"
13. База відпочинку "Прибій"
14. База відпочинку "Схід-1" ("Восток-1")
15. База відпочинку "Славутич"
16. База відпочинку "Ромашка"
17. База відпочинку "Ю. Гагаріна"
18. База відпочинку "Азовські зорі"
19. База відпочинку "Рассвет"
20. База відпочинку "Весна"
21. База відпочинку "Лісова пісня"
22. База відпочинку "Южна"
23. База відпочинку "Кристал"
24. База відпочинку Ім. В. Терешкової
25. База відпочинку "Юність"
26. База відпочинку "Маяк"
27. База відпочинку "Алій парус"
28. База відпочинку "Меркурій"
29. База відпочинку "Представництво ВАТ "Криниця""
30. База відпочинку "Чайка"
31. База відпочинку "Озеряні"
32. База відпочинку "Автоматика"
33. База відпочинку "Азов-сервіс"
34. База відпочинку "Антикор"
35. База відпочинку "Калкан"
36. База відпочинку "Асоль"
37. База відпочинку "Автомобіліст"
38. База відпочинку "Автомобіліст"
39. База відпочинку "Акваторія"
40. База відпочинку "Альбатрос"

41. База відпочинку "Білий аїст"
42. База відпочинку "Бригантина"
43. База відпочинку "Бригантина"
44. База відпочинку "Бригантина"
45. База відпочинку "Бригантина"
46. База відпочинку "Беларусь"
47. База відпочинку "Баркентина"
48. База відпочинку "Біла лілія"
49. База відпочинку "Вагри"
50. База відпочинку "Вікторія"
51. База відпочинку "Вітон"
52. База відпочинку "ВІС"
53. База відпочинку "Водолій"
54. База відпочинку "Водограй"
55. База відпочинку "Гідросталь"
56. База відпочинку "Газовик"
57. База відпочинку "Гідротехнік"
58. База відпочинку "Обрій" ("Горизонт")
59. База відпочинку "Гідросталь"
60. База відпочинку "Горняк"
61. База відпочинку "Дюна"
62. База відпочинку "Дельфін"
63. База відпочинку "Дорожник"
64. База відпочинку "Дорожник"
65. База відпочинку "Дельфін"
66. База відпочинку "Дніпро"
67. База відпочинку "Диканька"
68. База відпочинку "Перлінна"
69. База відпочинку "Зелена роща"
70. База відпочинку "Згода"
71. База відпочинку "Здоров'я - 1"
72. База відпочинку "Запорожець"
73. База відпочинку "Злагода"
74. База відпочинку "Золоті піски"
75. База відпочинку "Фараон"
76. База відпочинку "Золотий берег"
77. База відпочинку "Івшка"
78. База відпочинку "Іскра"
79. База відпочинку "Ірина"
80. База відпочинку "Колос"
81. База відпочинку "Кондитер"
82. База відпочинку "Корал"
83. База відпочинку "Кристал"
84. База відпочинку "Колос"
85. База відпочинку "Купава"
86. База відпочинку "Корал"
87. База відпочинку "Корал"
88. База відпочинку "Лариса"
89. База відпочинку "Людмила"
90. База відпочинку "Лагуна"
91. База відпочинку "Лиманська"
92. База відпочинку "Локомотив"
93. База відпочинку "Лотос"
94. База відпочинку "Літо"
95. База відпочинку "Літо"
96. База відпочинку "Луч - 2"
97. База відпочинку "Луч - 1"
98. База відпочинку "Лівадія"
99. База відпочинку "Любов"
100. База відпочинку "Машинобудівник"
101. База відпочинку "Мечта"
102. База відпочинку "Меотида"
103. База відпочинку "Меотія"
104. База відпочинку "Мрія"
105. База відпочинку "Мрія" - Еней
106. База відпочинку "Механізатор"
107. База відпочинку "Морські дали"
108. База відпочинку "Надежда"
109. База відпочинку "Надежда"
110. База відпочинку "Наташка"
111. База відпочинку "Огоньок"
112. База відпочинку "Огоньок"
113. База відпочинку "Оранта - Січ"
114. База відпочинку "Олком"
115. База відпочинку "Переяслав"
116. База відпочинку "Прибій"
117. База відпочинку "Парус"
118. База відпочинку "Полесянка"
119. База відпочинку "Перлина Карпат"
120. База відпочинку "Радісна"
121. База відпочинку "Риф"
122. База відпочинку "Русалочка"
123. База відпочинку "Роза вітров"
124. База відпочинку "Світанок"
125. База відпочинку "Ритм"
126. База відпочинку "Рив'єра"

127. База відпочинку "Рибацький стан"
 128. База відпочинку "Ромашка"
 129. База відпочинку "Щасливий шлях"
 130. База відпочинку "Сонечко"
 131. База відпочинку "Сонячна"
 132. База відпочинку "Селена"
 133. База відпочинку "Казка"
 134. База відпочинку "Сонячна"
 135. База відпочинку "Сонячний промінь"
 136. База відпочинку "Будівник"
 137. База відпочинку "Будівник"
 138. База відпочинку "Сонечко"
 139. База відпочинку "Сигнал"
 140. База відпочинку "Самара"
 141. База відпочинку "Талисман"
 142. База відпочинку "Теремок"
 143. База відпочинку "Тетерів"
 144. База відпочинку "Таврія"
 145. База відпочинку "Посмішка"
 146. База відпочинку "Угольок"
 147. База відпочинку "Федотова коса"
 148. База відпочинку "Фрегат"
 149. База відпочинку "Фіеста"
 150. База відпочинку "Фараон"
 151. База відпочинку "Хортиця"
 152. База відпочинку "Хвиля"
 153. База відпочинку "Квіти Запоріжжя"
 154. База відпочинку "Чумацький шлях"
 155. База відпочинку "Електрик"
 156. База відпочинку "Електрик - 2"
 157. База відпочинку "Енергетик"
 158. База відпочинку "Експрес"
 159. База відпочинку "Еталон"
 160. База відпочинку "Шахтар"
 161. База відпочинку "Южанка"
 162. База відпочинку "Юг"
 163. База відпочинку "Югра"
 164. База відпочинку "Якор"
 165. База відпочинку "Яхта"
 166. База відпочинку "Янтар"

167. База відпочинку "Океан"
 168. База відпочинку "Альона"
 169. Пансіонат "Донець"
 170. Спортивний оздоровчий табір "Оберіг"
 171. Спортивний оздоровчий комплекс "Скорпіон"
 172. Туристична база "Мотор"
 173. Учбово-спортивний заклад "Елада"
 174. База відпочинку "Азов"
 175. База відпочинку "Автомобіліст"
 176. База відпочинку "Аквамарін"
 177. База відпочинку "Альона"
 178. База відпочинку "Бригантина"
 179. База відпочинку "Буревісник"
 180. База відпочинку "Сід" ("Восход")
 181. База відпочинку "Вокруг світа"
 182. База відпочинку "Галатея"
 183. База відпочинку "Голуба даль"
 184. База відпочинку "Дружба"
 185. База відпочинку "Діана"
 186. База відпочинку "Дніпровські зорі"
 187. База відпочинку "Дельфін"
 188. База відпочинку "Перлина моря"
 189. База відпочинку "Зірочка"
 190. База відпочинку "Перлина"
 191. База відпочинку "Золоті піски"
 192. База відпочинку ЗСУ – 205
 193. База відпочинку "Кристал"
 194. База відпочинку "Кранобудівельник"
 195. База відпочинку "Каравела"
 196. База відпочинку "Колос"
 197. База відпочинку "Левада"
 198. База відпочинку ТОВ "Лазурні дали"
 199. База відпочинку "Металург"
 200. База відпочинку "Мрія"
 201. База відпочинку "Меркурій"
 202. База відпочинку "Мрія"
 203. База відпочинку "Мрія"
 204. База відпочинку "Морська зірка"
 205. База відпочинку "Надежда" кемпінг
 206. База відпочинку "Нептун"
 207. База відпочинку "Оріон"
 208. База відпочинку "Приморська"
 209. База відпочинку "Веселка" ("Радуга")
 210. База відпочинку "Ромашка"
 211. База відпочинку "Родем"
 212. База відпочинку "Славутич"
 213. База відпочинку "Сонячна соната"
 214. База відпочинку "Сонячний берег"
 215. База відпочинку "Стандарт"
 216. База відпочинку "Синемор'є"
 217. База відпочинку "Троянда"
 218. База відпочинку "Енергодар"
 219. База відпочинку "Ентузіаст"
 220. База відпочинку Шахтобудівельник"
 221. База відпочинку Южтранснерго"
 222. База відпочинку "Чайка" Запоріжкокс
 223. Туристичний комплекс "Закал"
 224. Кемпінг "Надежда"
 225. Кемпінг "Стожари"
 226. База відпочинку "Азов"
 227. База відпочинку "Берізка"
 228. База відпочинку "Хвиля" ("Волна")
 229. База відпочинку "Горлиця"
 230. База відпочинку "Кирилівка"
 231. База відпочинку "Кирилівка"
 232. База відпочинку "Мотор"
 233. База відпочинку "Маяк"
 234. База відпочинку "Ніва"
 235. База відпочинку "Прибій"
 236. База відпочинку "Світанок"
 237. База відпочинку "Сибір"
 238. База відпочинку "Три товстуни"
 239. Санаторій "Кирилівка"
 240. Спортивно-оздоровчий комплекс "ім. Терешкової"
 241. Спортивно-оздоровчий комплекс "Салют"
 242. База відпочинку "Азовське взмор'є"
 243. База відпочинку "Далі"
 244. База відпочинку "Дружба"
 245. База відпочинку "Золота рибка"
 246. База відпочинку "Золотий берег"
 247. База відпочинку "Меліоратор"
 248. База відпочинку "Степок"
 249. База відпочинку "Харківчанка"
 250. База відпочинку "Золотий берег"
 251. Спортивний оздоровчий табір "Алтаїр"

ПІСЛЯМОВА

Дорогий друге! Сподіваємося, що заочне знайомство із розмаїттям туристично-рекреаційних ресурсів регіону викликало потребу своїми власними очима поглянути на привабливі куточки Запорізького Подніпров'я, Азовського узбережжя та прадавнього Степу.

Однак на сьогодні кожен може не лише мандрувати рідними просторами, а і розбудовувати інфраструктуру туристично привабливих територій.

Для потреб туристів та відпочиваючих на карті Запорізької області якомога швидше повинні з'явитися туристичні зупинкові комплекси, кемпінги, мотелі, міні-готелі, обладнані місця для рибальства, нові об'єкти етнотуризму, садиби зеленого туризму, туристично-інформаційні центри.

Своєрідністю сучасного етапу розвитку туристично-рекреаційного комплексу регіону є запушення управлінських важелів до розбудови галузі. На сьогодні здійснюються комплекс заходів щодо включення до внутрішніх туристичних маршрутів унікальних природно-ландшафтних, історичних, містобудівних, історико-архітектурних туристично привабливих об'єктів у районах та містах Запорізької області, що дозволить не лише суттєво змінити імідж області як промислового регіону, але й надасть новий потужний поштовх соціально-економічному розвитку територій.

В рамках реалізації Концепції розвитку туризму і курортів в Запорізькій області вже напрацьовано ряд інвестиційних пропозицій. З ними можна ознайомитися:

на сайтах:

www.zoda.gov.ua
www.zotic.zp.ua

в обласному туристично-інформаційному центрі за адресою:

69063, м. Запоріжжя вул. Чекістів, 29,
тел. 289-19-29, 764-18-35

в управлінні культури і туризму облдержадміністрації:

8(061) 224-62-65, 239-06-33, 239-03-23.

Можливі також нові інвестиційні ідеї, адже наша співпраця – запорука процвітання славетного Запорізького краю.

Науково-популярне видання
Довідкове видання

Мандруємо запорізькими просторами

Путівник-довідник

Автор ідеї – Лариса Сізінцова

Науковий консультант – Анатолій Бойко

Упорядники – Сергій Білевченко, Людмила Брацило, Віктор Текуч, Ірина Кривко

Редактор – Олександра Недашковська

Розробка мап-схем, верстка, дизайн обкладинки – Григорій Барило

Підписано до друку 25.11.2008. Формат 60x90/8

Папір офс. гарн. Myriad Pro. Офс. друк.

Ум. друк. арк.4 Наклад 500 примірників.

Видавництво "АА Тандем"

Адреса: 69032, м. Запоріжжя, а/с 7633, тел. (061) 222-70-10

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців: Серія ДК № 2899

